

R.A. Monitorul Oficial
Centrul pentru relații cu publicul
CONFORM CU ORIGINALUL

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXII) — Nr. 552

PARTEA A III-A
PUBLICAȚII ȘI ANUNȚURI

Vineri, 18 iunie 2021

PUBLICAȚII ȘI ANUNȚURI

R A P O A R T E D E A C T I V I T A T E

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE

R A P O R T

asupra activității desfășurate de Ministerul Apărării Naționale
în anul 2020, publicat în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (3) din Legea nr. 544/2001
privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare

I. CONTEXTUL POLITICO-MILITAR

Pe parcursul anului 2020, mediul internațional de securitate a fost caracterizat de un grad crescut de dinamism și impredictibilitate, precum și de globalizarea accentuată a amenințărilor și riscurilor. Perpetuarea surselor tradiționale de risc (revitalizarea competiției geostrategice) și a amenințărilor asimetrice (fenomenul terorist, proliferarea armelor de distrugere în masă), concomitent cu amplificarea unor riscuri emergente (atacuri cibernetice, acțiuni de tip hibrid, migrația ilegală, riscuri asociate schimbărilor climatice) au accentuat percepția de incertitudine și impredictibilitate a evoluțiilor din mediul de securitate global.

La acestea se adaugă efectele pandemiei de COVID-19 în plan economic, deocamdată dificil de cuantificat, care vor avea, cu siguranță, un impact de durată asupra situației globale de securitate.

Dezvoltările tehnologice, amplificate de restricțiile impuse de pandemia de COVID-19, au făcut ca lumea contemporană să devină un spațiu de manifestare a unor riscuri și amenințări interconectate, care au contribuit la creșterea complexității, incertitudinii și volatilității mediului global de securitate.

Alți factori cu potențial de generare sau accentuare a situațiilor de criză în anul 2020 au fost: pandemia, degradarea calității factorilor de mediu, diminuarea resurselor și fluctuația cererii globale de energie.

La riscurile economice, de mediu, geopolitice, societale, tehnologice se adaugă rolul tot mai fragil al ONU în soluționarea conflictelor și crizelor de pe agenda globală, ca urmare a diferențelor de viziune geopolitică ale statelor membre ale Consiliului de Securitate, dar și a suprapunerii intereselor concurențiale ale acestora în zonele de importanță strategică.

În ceea ce privește evoluțiile regionale de securitate, a continuat competiția geopolitică pentru consolidarea influenței regionale a marilor actori globali (SUA/NATO, UE vs. Federația Rusă).

Situația de securitate din regiunea extinsă a Mării Negre a continuat să fie caracterizată de instabilitate, în principal, din cauza abordării asertive a Federației Ruse în relația cu NATO, fundamentată pe o postură militară regională consolidată ca parte a unei viziuni cuprinzătoare care vizează menținerea de către Rusia a presiunii asupra întregului flanc estic al NATO.

Regiunea Balcanilor de Vest a continuat să fie marcată de o tendință de perpetuare a instabilității, în pofida dezideratelor de integrare europeană și euroatlantică.

Perpetuarea unor fenomene circumscrise amenințărilor hibride în regiunea Mării Negre a continuat să rămână o preocupare constantă pentru România. Securitatea și stabilitatea regiunii a continuat să reprezinte o prioritate strategică, atât pentru țara noastră, cât și pentru Alianța Nord-Atlantică.

De asemenea, predictibilitatea redusă a evoluțiilor crizelor regionale și nerespectarea principiilor de drept internațional de către unii actori statali sau non-statali au complicat situația regională de securitate, aspect care determină permanent creșterea provocărilor la adresa securității.

Ca stat membru NATO și UE, țara noastră a continuat, prin eforturi conjugate ale Ministerului Apărării Naționale și ale altor instituții colaboratoare, intensificarea măsurilor pe dimensiunea de apărare și securitate, în coerență cu ceilalți aliați și parteneri, cu respectarea angajamentelor internaționale pentru creșterea credibilității și a profilului regional, menținându-și statutul de furnizor de securitate.

Din perspectiva politicii de apărare, Ministerul Apărării Naționale a contribuit, alături de celelalte instituții din sistemul național de securitate, la

procesul de elaborare a Strategiei naționale de apărare a țării (SNAT) 2020–2024 intitulată *Împreună pentru o Românie sigură și prosperă într-o lume marcată de noi provocări* și a Planului de implementare a SNAT, coordonat de Departamentul securității naționale (DSN). Strategia operează cu același concept de securitate națională extinsă, introdus și definit în precedentul document, reafirmând, totodată, pilonii politicii externe și de securitate a României – Parteneriatul strategic cu Statele Unite ale Americii, apartenența la NATO și la Uniunea Europeană.

De asemenea, Ministerul Apărării Naționale a coordonat, în cadru interinstituțional, finalizarea Planului permanent de apărare al României, pornind de la analiza atentă a evoluțiilor din mediul de securitate, la nivel regional și global.

Pentru fundamentarea principalelor abordări în domeniul politicii de apărare și planificare, Ministerul Apărării Naționale a realizat prima iterație a analizei strategice a apărării, un reper fundamental în procesul de planificare strategică derulat la nivelul Armatei României. Rezultatele procesului au reliefat atât elemente de continuitate, cât și necesitatea inovării, adaptării și implementării unor recomandări.

Conform prevederilor Legii nr. 203/2015 privind planificarea apărării, cu modificările ulterioare, adoptarea unei noi strategii naționale de apărare a țării este urmată de o nouă succesiune de documente ce fundamentează planificarea apărării. Astfel, pe parcursul anului trecut, la nivelul Ministerului Apărării Naționale a fost inițiat procesul de elaborare a documentelor subsecvente: Carta albă a apărării și Strategia militară.

Având în vedere importanța rezilienței naționale, SNAT 2020–2024 menționează necesitatea accelerării demersurilor pentru transformarea țării noastre într-un stat rezilient, precum și pentru consolidarea rezilienței societale și a infrastructurii critice. Astfel, Ministerul Apărării Naționale a inițiat memorandumul cu tema *Consolidarea rezilienței naționale ca parte a unei posturi naționale de apărare viabile*, la care au contribuit Ministerul Afacerilor Interne (MAI) și Ministerul Afacerilor Externe (MAE). Printre propunerile memorandumului se numără continuarea procesului de dezvoltare a unui cadru conceptual național și realizarea unui plan de implementare integrat care să abordeze coordonat problematica rezilienței naționale.

Tot în domeniul rezilienței, Ministerul Apărării Naționale a participat la procesul coordonat de MAE privind intenția României de a înființa un Centru euroatlantic pentru reziliență (E-ARC). E-ARC va consolida rolul și vocea României la nivel euroatlantic, în raport cu partenerii săi în domeniul rezilienței.

Pe parcursul anului 2020, conform principiului transparenței, Ministerul Apărării Naționale a promovat politica de apărare la nivelul opiniei publice, prin participarea reprezentanților săi la dezbaterile în format VTC organizate de think tank-uri sau instituții de învățământ universitar și postuniversitar sau în cadrul mass-mediei, precum și la nivel interinstituțional, prin informarea persoanelor care încadrează funcții de conducere în domeniul administrației publice la nivel central.

Pe dimensiunea UE, dinamica politicii de securitate și apărare comună (PSAC¹) s-a menținut la un nivel semnificativ și în anul 2020, cooperarea în domeniul securității și apărării continuând să reprezinte unul dintre proiectele majore la nivelul UE.

Principala direcție de acțiune a vizat valorificarea progreselor înregistrate în ultimii ani și sistematizarea diferitelor procese și inițiative, simultan cu diversificarea domeniilor abordate, în scopul conturării unui rol tot mai activ al UE la nivel global. În același timp, problematica gestionării efectelor pandemiei în context PSAC a generat discuții privind adaptarea proceselor și inițiativelor la noul context.

Sustenabilitatea inițiativelor lansate în ultimii ani a fost consolidată prin includerea în bugetul UE, pentru prima oară, a unor componente financiare pentru domeniul apărării, însă declanșarea pandemiei de COVID-19 a

determinat o diminuare importantă a acestora, în contextul negocierii Cadrului financiar multianual 2021–2027.

Pe dimensiunea angajamentelor operaționale, Uniunea Europeană a continuat să desfășoare șase misiuni și operații militare sub egida PSAC: EUNAVFOR Atalanta – operație maritimă a Uniunii Europene în largul coastelor Somaliei; EUFOR Althea – operație în Bosnia și Herțegovina; EUNAVFOR MED/Sophia – operația maritimă de descurajare a rețelelor de contrabandă cu ființe umane în regiunea central-sudică a Mării Mediterane (până la 31 martie 2020), înlocuită de EUNAVFOR MED/Irini – cu sarcina principală de a implementa embargoul ONU privind armamentul din Libia; EUTM Mali, EUTM Somalia și EUTM RCA – misiuni militare de instruire.

Pe palierul dezvoltării de capacități, au fost continuate demersurile pentru implementarea inițiativelor ce vizează consolidarea dimensiunii de apărare, atenția fiind focalizată pe implementarea inițiativelor Cooperarea structurată permanentă (PESCO²), Procesul anual de analiză coordonată a apărării (CARD³), Fondul european de apărare (EDF⁴) și Mobilitatea militară.

Totodată, pe parcursul anului 2020, în cadrul UE a continuat procesul de reflecție privind elaborarea unui document strategic – Busola strategică (*Strategic Compass*), care să faciliteze orientările pentru implementarea Nivelului de ambiție al UE (LoA), prin stabilirea și dezvoltarea unor obiective mai specifice, în contextul actualului mediu de securitate.

În ceea ce privește cooperarea UE–NATO, evoluții vizibile au fost remarcate în domeniul mobilității militare, amenințărilor hibride și comunicării strategice. În contextul pandemiei de COVID-19, a fost acordată o atenție specială cooperării pentru combaterea dezinformării și propagandei, contracararea amenințărilor cibernetice, asigurarea rezilienței, protejarea capacităților critice, respectiv prevenirea/contracararea implicațiilor pandemiei asupra angajamentelor operaționale.

În ceea ce privește cooperarea UE–ONU, aceasta a continuat să se dezvolte, la 29 septembrie 2020 fiind semnat „Acordul-cadru privind asistența reciprocă în contextul misiunilor și operațiilor”.

Referitor la relația transatlantică, odată cu victoria în alegerile din noiembrie 2020 a lui Joe Biden, la nivelul UE a fost demarată o dezbatere în vederea conturării unei viziuni comune privind redinamizarea parteneriatului UE–SUA, fiind agreeată o abordare proactivă în dialogul cu noua administrație americană, în baza unei agende transatlantice reînnoite.

II. ÎNDEPLINIREA OBLIGAȚIILOR CE DECURG DIN CALITATEA DE STAT MEMBRU NATO ȘI UE

II.1. Participarea la operațiile și misiunile internaționale pentru onorarea angajamentelor asumate în cadrul NATO și UE

Participarea Armatei României la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, realizată în baza planului anual aprobat de către CSAT, a fost reconfigurată și adaptată atât la cerințele operaționale, cât și la solicitările de suplimentare/reducere a capacităților.

Angajamentul constant și substanțial al României în cadrul Misiunii RESOLUTE SUPPORT în AFGANISTAN a rămas prioritatea contribuției la misiuni și operații internaționale. Principala structură participantă este reprezentată de Batalionul de protecția forței în Baza Kandahar. De asemenea, România participă cu un grup de consiliere în domeniul forțelor pentru operații speciale.

În anul 2020, efortul Armatei României, disponibilitatea de sprijin și răspunsul oportun în teatrul de operații din Afganistan s-au concretizat într-o participare cu un contingent de 632 de militari.

În egală măsură, au fost sprijinite eforturile NATO și UE de stabilizare a Balcanilor de Vest, Armata României continuând participarea la operațiile NATO KFOR și UE ALTHEA, în sprijinul asigurării stabilității și securității în KOSOVO, respectiv BOSNIA ȘI HERȚEGOVINA, în conformitate cu cerințele operaționale specifice.

¹ Politica de securitate și apărare comună a Uniunii Europene.

² Permanent Structural Cooperation.

³ Coordinated Annual Review on Defence.

⁴ European Defence Fund.

În cadrul prezenței înaintate consolidate/eFP⁵, pe parcursul anului 2020 s-au efectuat două rotații ale detașamentului de apărare antiaeriană/Det.Ap.AA dislocat în Polonia în cadrul Grupului de luptă condus de SUA și s-a înlocuit tehnica de luptă, forțele participante însumând un total de 240 de militari.

În cadrul Operației SEA GUARDIAN, Armata României a participat în Marea Mediterană cu o fregată tip T-22 R, cu elicopter Puma navalizat și o grupă de forțe pentru operații speciale și s-a continuat participarea la activitățile grupărilor navale permanente ale NATO în apele teritoriale și apele internaționale ale Mării Negre și Mării Mediterane cu o fregată tip T-22 R, cu elicopter ambarcat și echipă FOS, un dragor maritim și un puior de mine, sub comanda SNMCMG-2.

Armata României și-a menținut contribuția la misiunile de sub egida ONU și UE din Congo, Kosovo, Mali, Sudanul de Sud, India și Pakistan. Cea mai importantă contribuție la ONU a fost în cadrul operației MINUSMA din T.O. Mali, la care România a participat cu un detașament de 4 elicoptere de transport IAR-330L RM și 120 de militari în perioada 15.10.2019 – 15.10.2020.

În scopul respectării angajamentelor internaționale asumate, a măsurilor de prevenire și combatere a efectelor pandemiei de COVID-19, a încheierii Acordului de pace de la Doha, dar și a ordinelor emise de comandantul Misiunii Resolute Support în anul 2020, contribuția națională la misiuni și operații în afara teritoriului statului român s-a redus cu un număr de 142 de militari, de la 774 la 632, față de anul 2019.

La sfârșitul anului 2020, Armata României participa la misiuni și operații în afara statului român cu un efectiv total de 1.178 de militari.

II.2. Îndeplinirea obligațiilor ce decurg din calitatea de membru NATO și UE pentru asigurarea capacităților necesare îndeplinirii nivelului de ambiție politico-militară a celor două organizații

În cadrul inițiativei PESCO, au fost lansate până în prezent 47 de proiecte, pe parcursul celor trei valuri aprobate în 2017, 2018 și 2019. România și-a asumat participarea la 12 proiecte PESCO, dintre care două coordonate de țara noastră (*Rețeaua de centre de scafandri a UE* și *Poligonul de instruire pentru apărare în domeniul CBRN*).

Pe parcursul anului 2020 s-a desfășurat Procesul de revizuire strategică a inițiativei PESCO, cu scopul de a realiza un diagnostic detaliat al inițiativei la încheierea primei etape de implementare (2017–2020) și de a oferi orientări politice suplimentare și obiective ambițioase pentru stimularea, consolidarea și eficientizarea cooperării structurate permanente în cea de-a doua etapă (2021–2025).

Reglementarea participării statelor terțe la proiectele PESCO a reprezentat ultima etapă pentru finalizarea cadrului legal al inițiativei. Sub egida președinției germane a Consiliului UE, a fost adoptată Decizia Consiliului UE (CFSP) 2020/1.639 din 5 noiembrie 2020, care stabilește condițiile generale prin care statele terțe pot participa la proiectele derulate în cadrul PESCO.

Procesul anual de analiză coordonată a apărării, inițiativă lansată în contextul mai amplu al eforturilor de implementare a Strategiei globale a Uniunii Europene, vine în sprijinul procesului de dezvoltare a capacităților de apărare la nivelul UE, prin reducerea fragmentării peisajului european în materie de capacități.

Mobilitatea militară reprezintă la acest moment unul din domeniile de acțiune de maxim interes și vizibilitate politică, asumată ca prioritate atât la nivelul NATO, cât și al Uniunii Europene. În anul 2020 au fost continuate demersurile în vederea sincronizării priorităților Ministerului Apărării Naționale cu cele ale Ministerului Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor (MTIC) în materie de dezvoltare a infrastructurii de transport. De asemenea, la nivelul Ministerului Apărării Naționale a fost

elaborat *Planul național privind mobilitatea militară*, în care a fost descrisă și analizată relaționarea în domeniul mobilității militare, infrastructura de transport, procedurile de trecere a frontierei și formalitățile vamale. Planul este în curs de avizare de către ministerele cu atribuții din arcul guvernamental.

Un alt element important a fost reprezentat de raportarea anuală referitoare la implementarea la nivel național a deciziilor în domeniul partajării echitabile a responsabilităților în cadrul NATO (*burden sharing*). Datele privind contribuția României pe cele 3 paliere vizate – *cash, capabilities, contributions* – vor fi preluate în raportul secretarului general al NATO și prezentate în cadrul reuniunii miniștrilor apărării din statele membre NATO din 17 februarie 2021. În acord cu Angajamentul privind creșterea investițiilor în domeniul apărării, în anul 2020, bugetul Ministerului Apărării Naționale, în sumă de 21,130 miliarde lei, a reprezentat 2,03% din PIB (potrivit datelor Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză din 18 ianuarie 2021), din care 23,4% pentru echipamente majore.

O dimensiune a contribuției României la implementarea inițiativelor NATO o constituie participarea la inițiativele de cooperare în domeniul dezvoltării capacităților pentru apărare derulate în context aliat, aceasta continuând să reprezinte și în anul 2020 o prioritate a Ministerului Apărării Naționale, conform prevederilor documentelor de planificare a apărării.

În acest sens, evidențiem participarea la Forța aeropurtată de avertizare timpurie și control a NATO (NAEW&C), un exemplu edificator de program de cooperare multinațională pentru generarea și finanțarea în comun a capacităților de apărare. Flota E-3A reprezintă prima forță aeriană multinațională din lume, complet integrată sub controlul SACEUR⁶. În contextul în care, adeseori, această capacitate este considerată ca fiind „unul dintre cele mai de succes proiecte colaborative întreprinse vreodată în cadrul Alianței”, participarea României la această inițiativă transmite un mesaj de angajament deplin pentru efortul de apărare comună și față de valorile și scopurile Alianței.

În sensul celor prezentate mai sus, în anul 2020 reprezentarea Ministerului Apărării Naționale la mecanismul de guvernanță al Organizației pentru Managementul Programului Forței aeropurtate de avertizare timpurie și control a NATO (NAPMO) a fost asigurată în comun de către Statul Major al Forțelor Aeriene (în Comitetul director al organizației – *Board of Directors*) și de către DPAPRI (în Comitetul pentru politici și finanțe – *Policy and Finance Committee*), contribuind astfel la îndeplinirea obiectivelor politicii de apărare în cadrul organizațiilor internaționale la care România este parte. Elementul central al activităților specifice celor două comitete a constatat în monitorizarea și gestionarea modului de implementare a ultimului program de modernizare aferent ciclului de viață al aeronavelor din Flota E-3A (*FLEP – Final Lifetime Extension Programme*⁷). Astfel, prin participarea activă la procesul de avizare și luare a deciziilor, în format fizic sau prin VTC, a fost asigurată continuitatea în înțelegerea evoluției stării de fapt la nivelul programului, în scopul eliminării riscurilor asociate derulării NAEW&C. Nu în ultimul rând, evidențiem avantajele pentru România, din perspectiva calității de membru NAPMO, astfel:

- supravegherea spațiului aerian în cazul unor evenimente politice de înalt nivel sau manifestări internaționale de anvergură organizate de țara noastră, precum și în situații de criză și război, prin utilizarea aeronavelor aparținând Forței NAEW&C;

- perfecționarea pregătirii personalului Forțelor Aeriene ale României și formarea de specialiști militari de înaltă calificare prin participarea cu personal de stat major și navigator/nenavigant în cadrul Forței NAEW&C;

⁵ enhanced Forward Presence/eFP.

⁶ The Supreme Allied Commander Europe.

⁷ Setul de soluții tehnice ce va fi implementat pentru modernizarea aeronavelor din componența Flotei E-3A, prin cadrul legal oferit de amendamentul 6 la addendum la Memorandumul de înțelegere (MMOU); acest program de modernizare va permite păstrarea relevanței operaționale a Flotei E-3A până la orizontul anului 2035, când este planificată retragerea aeronavelor din serviciul operațional.

– implicarea agenților economici din cadrul industriei românești de apărare și aeronautică în activitățile de modernizare, reparații și întreținere a aeronavelor și altor echipamente din înzestrarea Forței NAEW&C.

O altă inițiativă derulată în context aliat la care România este parte o reprezintă Capabilitatea de transport strategic aerian (SAC). Programul SAC este unul dintre programele NATO construite pe baza conceptului *smart defence*.

În anul 2020, DPAPRI a asigurat reprezentarea națională în Comitetul director al programului NATO pentru managementul transportului strategic aerian (NAM PB), precum și în conducerea Comitetului pentru politici și finanțe (NAM PFC), contribuind, în acest fel, atât la îndeplinirea obiectivelor politicii de apărare în cadrul organizațiilor internaționale, cât și la asigurarea necesarului de transport strategic aerian al Ministerului Apărării Naționale. În Comitetul director al Capabilității de transport strategic aerian (SAC SB) și Comitetul consultativ al Capabilității de transport aerian strategic (SAC AC), reprezentarea națională este asigurată de către Direcția logistică/SMAP.

Principalele elemente ale misiunilor executate de către aeronavele Grupului de transport aerian greu (HAW), în beneficiul Ministerului Apărării Naționale în anul 2020, se prezintă astfel:

– România a fost primul dintre statele participante care au beneficiat de executarea unor misiuni umanitare în contextul pandemiei provocate de virusul SARS-CoV-2. Au fost executate trei misiuni de transport de materiale medicale din Coreea de Sud, pentru primele două folosindu-se ore de zbor din cota alocată României (69,2), iar pentru cea de-a treia, din cota alocată SUA (32,4, cu suportarea integrală a costurilor de către acest stat). Cu această ocazie, s-a consemnat și recordul pentru cel mai estic zbor executat de către o aeronavă SAC;

– executarea a 13 misiuni de transport aerian pentru dislocarea și redislocarea trupelor în T.O. Afganistan și în cadrul Misiunii multidimensionale integrate a ONU de stabilizare în Republica Mali (MINUSMA);

– folosirea integrală a cotei de ore de zbor alocate României – 157,9 ore zbor. Această cotă, sub plafonul anual de 180 de ore zbor stabilit prin memorandumul de înțelegere, a fost stabilită pentru a se putea derula lucrările de mentenanță și modernizările planificate (la nivelul SAC, numărul orelor de zbor a fost diminuat de la 3.165 la 2.815);

– pentru a putea asigura în totalitate necesarul de transport strategic aerian al Ministerului Apărării Naționale, prin intermediul acordului ACSA s-au achiziționat 200 de ore de zbor din cota SUA pe anul 2020, din acestea utilizându-se aproximativ 50.

Statutul de membru NATO implică și participarea la Programul NATO de investiții în securitate – NSIP⁸, componentă a efortului comun de apărare. Conform cadrului legal în vigoare, DPAPRI coordonează la nivel strategic activitățile specifice NSIP, prin contribuția la asigurarea finanțării proiectelor derulate prin acest program. În cursul anului 2020, DPAPRI, alături de alte structuri cu atribuții în domeniu, a participat la demersurile de promovare a unui proiect al *Instrucțiunilor privind derularea în România a proiectelor finanțate prin Programul NATO de investiții în securitate – NSIP*. Proiectul documentului a fost supus aprobării în Comisia superioară de acte normative, fiind în prezent promovat pentru aprobare, urmând a înlocui actualul document aflat în vigoare (*Instrucțiuni privind derularea în România a proiectelor finanțate prin Programul NATO de investiții în securitate – NSIP*, aprobate prin Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.S. 135 din 2012).

II.3. Participarea activă la procesele decizionale în cadrul Alianței Nord-Atlantice

În context NATO, principalul efort al Ministerului Apărării Naționale a fost dedicat consolidării profilului României în cadrul Alianței. Prioritățile

de acțiune au urmărit îndeplinirea angajamentelor în planul asigurării resurselor pentru apărare, dezvoltării capacităților și contribuției la operații și misiuni, alături de promovarea și susținerea pe agenda aliată a obiectivelor naționale relaționate adaptării posturii colective de descurajare și apărare, în linie cu deciziile adoptate începând cu anul 2014 la nivel de șefi de state și guverne, culminând cu Reuniunea liderilor NATO de la Londra din decembrie 2019.

Aceste obiective au fost susținute în cadrul ministerialelor NATO ale apărării, desfășurate în februarie, iunie și octombrie, precum și al unei reuniuni pregătitoare în formatul directorilor de politici în septembrie⁹. În contextul pandemiei generate de răspândirea virusului COVID-19, în luna aprilie a fost organizată o reuniune extraordinară la nivel de miniștri ai apărării dedicată acestei problematice.

Obiectivele promovate s-au găsit reflectate în mandatele și dosarele de participare ale oficialilor români la aceste evenimente, ale reprezentanților naționali la comitetele și grupurile de lucru în cadrul aliat desfășurate în pregătirea acestor reuniuni, precum și în dialogul cu oficialii NATO și cel bilateral, cu aliații și partenerii.

În acest sens, atenția a fost concentrată pe reconfirmarea unității și solidarității aliate, promovarea importanței regiunii Mării Negre pentru securitatea europeană și euroatlantică, susținerea necesității asigurării unei abordări unitare și coerente în asigurarea Prezenței înaintate NATO pe Flancul de Est, continuarea eforturilor colective de maturizare operațională a proiectelor multinaționale subsumate prezenței aliate înaintate adaptate de NATO în regiunea Mării Negre (tFP¹⁰), precum și pe sprijinul și stimularea aprofundării cooperării NATO–UE.

Pe palierul de descurajare și apărare, având în vedere limitările impuse activității structurilor aliate în contextul pandemiei de COVID-19, agenda de lucru a Alianței a suferit ajustări, termenele de aprobare a unor rapoarte pe problematice importante vizând securitatea și apărarea fiind amânate sau decalate.

Cu toate acestea, s-a reușit adoptarea unor decizii importante, la care partea română a avut un rol activ și consistent, după cum urmează: adoptarea Conceptului de descurajare și apărare a zonei euroatlantice (DDA), care asigură formula conceptuală pentru adaptarea planificării militare în asigurarea unui răspuns operațional credibil, coerent și eficient al NATO; adoptarea unui nou concept de plan în avans – Planul de răspuns secvențial (SERP), care oferă cadrul de răspuns la riscurile și provocările din direcția strategică de sud a NATO; aprobarea unui pachet de recomandări suplimentare relaționate implicațiilor generate de inventarul ofensiv de rachete cu rază scurtă și medie de acțiune și dublă întrebuintare (convențional-nuclear) al Rusiei; adoptarea unei noi politici a NATO pentru apărarea cibernetică; înființarea Centrului Spațial al NATO, la Rammstein, Germania, pentru implementarea deciziei de abordare a spațiului ca al cincilea domeniu operațional (Londra 2019); continuarea procesului de reflecție privind consolidarea angajamentelor în domeniul rezilienței, în vederea adoptării unei decizii la summitul din 2021.

Pe parcursul acestor reuniuni formale și informale, oficialii și reprezentanții naționali au prezentat aliaților stadiul implementării prezenței avansate adaptate (tFP) în regiunea Mării Negre pe toate componentele sale și al operaționalizării structurilor multinaționale înființate pe teritoriul României, precum și eforturile care se fac la nivel național pe linia implementării măsurilor agreate la nivelul NATO în cadrul Prezenței înaintate consolidate (eFP). Au fost, totodată, prezentate deficitele persistente care afectează gradul de operaționalizare a structurilor tFP, reiterându-se apelul către autoritățile militare NATO (NMA) și către aliați pentru susținerea implementării măsurilor/proiectelor subsumate tFP, printr-o abordare holistică a domeniilor operaționale: implementarea măsurilor de asigurare (serviciul de poliție aeriană întărită/eAP¹¹),

⁸ NATO Security Investment Programme.

⁹ Ca urmare a impunerii de restricții pe fondul crizei generate de răspândirea virusului COVID-19, cu excepția reuniunii din februarie, toate celelalte reuniuni s-au desfășurat în sistem de videoconferință.

¹⁰ tailored Forward Presence/tFP.

¹¹ enhanced Air Policing/eAP.

asigurarea unei prezențe sporite navale în Marea Neagră, asigurarea de zboruri aliate MPA din România, afilierea de forțe la Brigada Multinațională din Sud-Estul Europei și participarea mai sporită la exercițiile organizate în format bilateral, multinațional, NATO.

În paralel cu aceste demersuri, s-au continuat eforturile de promovare și operaționalizare a Comandamentului Multinațional de Nivel Corp din Sud-Estul Europei (HQ MNC-SE). În acest sens, în iunie 2020, în prezența Președintelui României, s-a realizat activarea națională a structurii și s-au continuat demersurile necesare pe linia asigurării încadrării (inclusiv pe componenta multinațională aliată) și asigurării condițiilor necesare evoluțiilor structurale pentru atingerea gradului de operaționalizare conform calendarului stabilit în acest sens.

Necesitatea îndeplinirii cerințelor operaționale ale tFP – și în special în ceea ce privește operaționalizarea Comandamentului Multinațional de Nivel Corp (HQ MNC-SE) – a fost susținută și cu prilejul întâlnirilor bilaterale organizate în marja ministerialei NATO a apărării din februarie 2020 (Bulgaria, Canada, Luxemburg, Polonia și SUA).

Demersurile susținute în relație cu reperul conceptual și proiectele în planul posturii colective de descurajare și apărare, inclusiv la nivel regional, au fost completate de evidențierea îndeplinirii angajamentelor din perspectiva cerințelor relaționate partajării echitabile a efortului și responsabilităților la nivel aliat (*burden sharing*).

În acest sens, a fost subliniată asigurarea și menținerea alocării unui nivel de minimum 2% din PIB pentru apărare, menținerea angajamentelor operaționale în Irak, Afganistan, Kosovo și Mediterană, asumarea unei oferte naționale specifice pentru implementarea inițiativei NATO pentru creșterea capacității operaționale NATO (NATO Readiness Initiative – NRI), contribuția României la Prezența înaintată consolidată (eFP), prin participarea la operaționalizarea grupului de luptă din Polonia și, nu în ultimul rând, contribuția la dezvoltarea de capacități operaționale comune; în marja ministerialei NATO a apărării din iunie 2020, ministrul român al apărării a semnat Scrisoarea de intenție privind participarea României, alături de alți aliați europeni (Bulgaria, Croația, Cehia, Grecia, Ungaria, Muntenegru, Macedonia de Nord, Portugalia, Spania, Turcia), la Inițiativa de cooperare multinațională pentru pregătirea piloților militari în Europa – NATO Flight Training Europe/NFTE.

Problematica gestionării la nivel aliat a crizei generate de răspândirea virusului COVID-19 s-a aflat pe agenda a două reuniuni ministeriale – reuniunea extraordinară dedicată exclusiv acestui subiect, organizată în 15 aprilie 2020, și reuniunea ordinară din iunie 2020. Pe acest fond, au fost sprijinite deciziile și măsurile aliate vizând prevenirea transformării crizei din domeniul sănătății într-una de securitate, aprobarea Planului de operații (OPLAN) privind răspunsul NATO la al doilea val COVID-19 și evaluarea impactului crizei de COVID-19 asupra rezilienței și operaționalizării zonei de responsabilitate a SACEUR (în context fiind revizuite cele șapte cerințe de bază ale orientărilor și criteriilor de evaluare pentru reziliență). Pe acest fond, România a prezentat oferta privind punerea la dispoziție a unei facilități de depozitare a materialelor sanitare din rezerva NATO, respectiv a Centrului Farmaceutic Zonal Sebeș (aflat în subordinea Direcției medicale a Ministerului Apărării Naționale), ca o contribuție concretă la planul aliat de răspuns la pandemia curentă.

În contextul UE, participarea la consolidarea securității și apărării Uniunii Europene a continuat să reprezinte una dintre prioritățile politicii de apărare a României, țara noastră sprijinind activ eforturile de promovare a UE ca actor global credibil pe scena internațională de securitate.

În acest context, eforturile Ministerului Apărării Naționale au cunoscut o dinamică semnificativă, principalul efort fiind orientat spre promovarea și susținerea obiectivelor României pe dimensiunea de apărare în cadrul reuniunilor miniștrilor apărării din statele membre UE, care pe fondul pandemiei de COVID-19 s-au desfășurat într-un număr sporit. Astfel, a fost asigurată participarea activă la reuniunile informale ale miniștrilor apărării din statele membre UE de la Zagreb (4–5 martie 2020) și Berlin (26 august 2020) și la reuniunile Consiliului Afaceri Externe-Apărare și ale

Comitetului director al Agenției Europene de Apărare, format videoconferință, din 16 iunie 2020, respectiv 20 noiembrie 2020. În cadrul acestora au fost discutate tematici importante, precum Busola strategică, consolidarea angajamentelor UE în misiunile și operațiile derulate sub egida PSAC, în contextul pandemiei de COVID-19, inclusiv finanțarea acestora prin instrumentul Facilitatea europeană pentru pace (EPF); coerența inițiativelor din domeniul apărării (PESCO, CARD, EDF), problematica resurselor financiare alocate Fondului european de apărare și mobilității militare din perspectiva viitorului Cadru financiar multianual 2021–2027. Pe fondul pandemiei de COVID-19, la data de 6 aprilie 2020 a avut loc reuniunea informală a miniștrilor apărării din statele membre ale Uniunii Europene, în format videoconferință. Tema centrală a dezbaterii informale a fost răspunsul la pandemia de COVID-19, fiind agreate măsuri pentru contracararea provocărilor generate de noul coronavirus. În continuarea acesteia, la data de 12 mai 2020 miniștrii apărării din statele membre UE au avut o nouă reuniune informală, discuțiile fiind focalizate pe tema *COVID-19: implicații asupra securității și apărării europene*.

II.4. Angajarea la proiectele din cadrul inițiativelor „Framework Nation Concept”, „Smart Defence/NATO”, „Permanent Structured Cooperation (PESCO)/UE” și „Pooling and Sharing/UE”

În ceea ce privește inițiativa Grupare de tip națiune-cadru (Framework Nations Concept/FNC), coordonată de Germania/DEU FNC, România este membru din luna iunie 2015. Contribuția națională vizează contribuția la ambele paliere ale inițiativei, respectiv la constituirea unei mari unități de nivel corp de armată care să fie alocată NRF¹² și încadrată în categoria „Follow-on Forces”, prin afilierea unor unități luptătoare din cadrul Forțelor Terestre, precum și în cadrul domeniilor de cooperare identificate la nivelul inițiativei, prin contribuții la 20 de clustere (la 5 cu statut de „participant” și la 15 cu statut de „observator”), dintr-un total de 24.

În anul 2020 a fost continuată participarea națională la programele de dezvoltare a capabilităților prin abordare multinațională în cadrul inițiativei NATO „Smart Defence”, vizând utilizarea cu maximă eficiență a resurselor alocate pentru apărare, în scopul menținerii capacității Alianței de a-și îndeplini misiunile și, implicit, nivelul de ambiție. Nivelul de participare a României a inclus un număr total de 25 de proiecte, dintre cele 88 active la nivelul Alianței, după cum urmează: 13 dintre cele 47 de proiecte din pilonul 1, care au o națiune-lider și pot fi implementate pe termen scurt/mediu; 10 dintre cele 28 de proiecte din pilonul 2, pentru care există o dorință moderată de participare a națiunilor și nu au fost identificate națiuni-lider; 2 dintre cele 13 proiecte din pilonul 3, care nu pot fi dezvoltate deocamdată, din cauza resurselor insuficiente și a interesului scăzut manifestat de națiuni.

Cooperarea structurată permanentă (PESCO), în calitatea sa de formă intensificată de cooperare pe dimensiunea politicii de securitate și apărare comună (PSAC), contribuie la aprofundarea procesului de dezvoltare a capabilităților de apărare la nivel european pe baze solide, prin reducerea duplicărilor, în vederea executării în bune condiții a misiunilor și operațiilor UE.

Participarea României la PESCO, prin asumarea celor 20 de angajamente aferente inițiativei, permite realizarea unor progrese tangibile în domeniul dezvoltării de capabilități, creșterea coeziunii strategice la nivel militar și aprofundarea cooperării operaționale cu celelalte state membre ale Uniunii Europene. PESCO este apreciat ca fiind, alături de CARD și EDF, unul dintre instrumentele eficiente pentru atingerea nivelului de ambiție al Uniunii Europene pe palierul militar.

Importanța PESCO este evidențiată și în documentele interne de planificare ale Ministerului Apărării Naționale, respectiv Directiva de planificare a apărării, care include elementele de planificare asociate implementării proiectelor de dezvoltare a capabilităților în context PESCO, inclusiv o anexă cu responsabilitățile structurilor pe fiecare proiect.

Din cele 46 de proiecte PESCO aflate în derulare, România participă la 12. Este important de evidențiat faptul că România și-a asumat, în premieră, coordonarea a două dintre aceste proiecte, respectiv: *Rețeaua de centre de scafandri a UE* și *Poligonul de instruire pentru apărarea CBRN*. Acest

¹² NATO Response Force.

aspect evidențiază transpunerea în practică a angajamentului național privind implicarea în dezvoltarea capacităților pentru apărare în context european pe baze solide, prin reducerea duplicărilor, utilizarea judicioasă a resurselor financiare alocate pentru înzestrarea cu echipamente majore și capacități de ultimă generație și, poate cel mai important aspect, asigurarea complementarității cu NATO (principiul setului unic de capacități, puse la dispoziția NATO și UE). Astfel, pe termen mediu și lung, sunt create premisele pentru modernizarea organismului militar, inclusiv prin proiectele dezvoltate în contextul PESCO.

Prin raportare la Planul național de implementare (PNI) a celor 20 de angajamente, transmis în luna ianuarie 2020, țara noastră a fost evaluată pozitiv, concluzia generală a evaluării evidențiind un parcurs bun în îndeplinirea angajamentelor PESCO. Astfel, România se numără printre cele patru state ale căror planuri naționale au fost evaluate pozitiv de către Secretariatul PESCO (alături de Spania, Grecia și Cipru), din 25 de state participante.

Privind în perspectivă, participarea României la inițiativa PESCO creează cadrul pentru realizarea unor progrese tangibile în domeniul dezvoltării de capacități, creșterea coeziunii strategice la nivel militar și aprofundarea cooperării operaționale cu celelalte state membre ale Uniunii Europene.

În ceea ce privește participarea la proiectele de dezvoltare a capacităților militare, gestionate de EDA, România a crescut participarea de la 8 la 19 proiecte, dintre care 6 sunt dedicate cercetării și tehnologiei.

Ca imagine de ansamblu asupra contribuției la procesul de analiză a apărării și dezvoltarea capacităților în cadrul UE, în anul 2020, în vederea corelării efortului național pe linia angajamentelor/proiectelor UE, NATO și multinaționale la care România participă, în Directiva de planificare a apărării a fost introdusă o matrice de sincronizare a proiectelor naționale, indiferent de modul de realizare a acestora (național, multinațional, NATO), cu prioritățile din cadrul Planului UE de dezvoltare a capacităților.

III. ÎNDEPLINIREA ANGAJAMENTELOR ASUMATE ÎN CADRUL PARTENERIATELOR STRATEGICE ȘI AL ALTOR ORGANISME INTERNAȚIONALE

III.1. Parteneriatele strategice

Demersurile de consolidare a relațiilor de cooperare cu partenerii strategici care au fost întreprinse pe parcursul anului 2020 au avut ca fundament obiectivele stabilite prin documentele de planificare a apărării la nivel național, ținând cont de restricțiile impuse de pandemia de COVID-19.

Un capitol distinct l-a constituit și în acest an dezvoltarea și potențarea Parteneriatului strategic cu Statele Unite ale Americii, concretizat prin semnarea Foi de parcurs privind cooperarea militară pentru perioada 2020–2030 (United States of America and Romania Roadmap for Defense Cooperation 2020–2030).

Parteneriatul strategic cu Franța a fost consolidat prin semnarea unei noi Foi de parcurs la sfârșitul lunii octombrie 2020. Modificările operate în domeniul apărării au vizat intensificarea cooperării în privința consolidării politicii de securitate și apărare comună (PSAC) și asigurarea securității în regiunea Mării Negre.

Parteneriatul cu Regatul Unit al Marii Britanii (UK) rămâne unul semnificativ, nivelul de cooperare bilaterală în domeniul apărării nefiind afectat de Brexit, dar diminuat pe fondul crizei sanitare. Sprijinul partenerului britanic pe dimensiunea de apărare și descurajare a NATO și asigurarea prezenței aliate în special în regiunea Mării Negre au rămas la un nivel important.

Cooperarea în domeniul apărării cu Republica Moldova a reprezentat o prioritate la nivelul Ministerului Apărării Naționale. În anul 2020, proiectele au vizat cu precădere pregătirea de specialitate a forțelor armate și instruirea personalului, fiind continuat sprijinul acordat prin experți naționali care asigură consiliere în cadrul proiectelor NATO. Totodată, Ministerul Apărării Naționale a participat activ și la eforturile coordonate de Guvernul României pentru ajutorul acordat Republicii Moldova în

vederea combaterii pandemiei, atât cu personal medical, cât și cu echipamente și materiale de uz medical.

III.2. Organizația Națiunilor Unite (ONU) și Organizația pentru Cooperare și Securitate în Europa (OSCE)

În perioada de referință, a fost continuat efortul de promovare a intereselor naționale în formate multilaterale, precum ONU și OSCE, ca parte a acțiunii mai largi de consolidare a ordinii internaționale bazate pe reguli.

Din perspectiva cooperării cu Organizația Națiunilor Unite, în anul 2020 efortul principal a fost canalizat pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor detașamentului de elicoptere de transport dislocat în Misiunea ONU multidimensională integrată de stabilizare în Mali (MINUSMA) pentru perioada 15.10.2019 – 14.10.2020, precum și pentru repatrierea acestuia în condiții foarte bune. În ciuda condițiilor operaționale nefavorabile, contingentul românesc și-a îndeplinit misiunile fără a întâmpina dificultăți majore.

Suplimentar față de contribuția cu detașamentul Carpathian Pumas la MINUSMA, reafirmarea angajamentului României pentru întărirea și creșterea eficienței misiunilor și operațiilor de pace sub egida ONU, precum și consolidarea profilului României de furnizor de securitate au fost realizate și prin încadrarea unor funcții în cadrul a 5 misiuni și operații ONU¹³, contribuția Ministerului Apărării Naționale în 2020 totalizând aproximativ 140 de militari și situând România pe poziția 61, din 119 state contribuatoare cu trupe.

În cadrul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa a fost vizată implementarea angajamentelor asumate de România, ca stat parte la tratatele, convențiile, acordurile și alte documente internaționale, cu privire la controlul armelor convenționale, neproliferarea și creșterea încrederii și securității.

III.3. Contribuția la menținerea și consolidarea securității și stabilității regionale

În ceea ce privește cooperarea la nivel regional, se impune evidențiat faptul că pandemia de COVID-19 a afectat semnificativ nivelul cooperării, majoritatea statelor cu care există încheiate acorduri și înțelegeri tehnice de cooperare optând pentru participarea în mod virtual la activitățile de instruire în comun sau reuniunile de lucru la nivel de experți sau chiar decizional.

Cu toate acestea, din perspectiva eforturilor pentru consolidarea securității și stabilității regionale, în perioada de referință, Ministerul Apărării Naționale a continuat să se afirme ca un actor credibil în cadrul mai multor formate regionale de cooperare, în mod special la nivelul procesului reuniunii miniștrilor apărării din Europa de Sud-Est (South-Eastern Europe Defence Ministerial – SEDM¹⁴), urmărind creșterea vizibilității acestuia, ca model de cooperare regională de succes, pentru atragerea de noi membri și identificarea unor soluții concrete privind viitorul acestei inițiative și al componentei sale operaționale, respectiv Brigada din Europa de Sud-Est (South-Eastern Europe – SEEBRIG).

În linii generale, activitățile organizate și procesele gestionate au vizat consolidarea securității în regiunea Mării Negre și în regiunea Balcanilor, precum și promovarea contribuției Armatei României la asigurarea stabilității din vecinătatea țării.

De asemenea, eforturile Ministerului Apărării Naționale de consolidare a securității și stabilității regionale au fost materializate și prin măsuri de adaptare a cooperării în plan bilateral cu statele NATO, UE și parteneri din Europa de Sud-Est. Astfel, chiar dacă la nivel practic cooperarea militară bilaterală a scăzut în intensitate ca urmare a situației pandemice generale, în anul 2020 au fost avute în vedere menținerea și chiar consolidarea contactelor politico-militare, atât prin format videoteleconferință, cât și prin corespondență, activități care au avut ca scop identificarea celor mai eficiente modalități de atingere a obiectivelor generale privind cooperarea internațională ale instituției, cu reducerea la maximum a efectelor asociate restricțiilor impuse.

¹³ MINUSMA – Mali, UNMIK – Kosovo, MONUSCO – Republica Democrată Congo, UNMISS – Sudanul de Sud, UNMOGIP – frontiera dintre India și Pakistan.

¹⁴ Inițiativă regională la care mai participă Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Georgia, Grecia, Italia, R. Macedonia de Nord, Muntenegru, Slovenia, Serbia, Turcia, SUA, Ucraina și R. Moldova – în calitate de observator.

Nu în ultimul rând, o atenție deosebită a fost acordată identificării posibilităților de replanificare pentru anul 2021 a activităților de cooperare militară stabilite în planurile de cooperare bilaterală cu aliații și partenerii externi, în cadrul proceselor de negociere a acestor documente de planificare. Așadar, pe lângă activitățile de instruire în comun, au fost avute în vedere și formele de pregătire/cursuri pe care țara noastră le asigură acestora la instituțiile și unitățile de învățământ militar ale Ministerului Apărării Naționale.

IV. STAREA OPERAȚIONALĂ A ARMATEI ROMÂNIEI

IV.1. Planificarea apărării

Potrivit prevederilor Legii nr. 203/2015, cu modificările ulterioare, Ministerul Apărării Naționale a desfășurat și în anul 2020 activitățile și măsurile care vizează protejarea și promovarea intereselor naționale, respectiv definirea și îndeplinirea obiectivelor securității naționale a României în domeniul apărării. Pentru îndeplinirea misiunilor, obiectivelor și angajamentelor asumate, România dezvoltă și menține un set unic de capacități, gestionat prin intermediul unui mecanism integrat de planificare a apărării.

În 2020 a fost finalizată și aprobată, la 5 februarie 2020, Directiva de planificare a apărării 2020–2029 (DPA 18), document de planificare a apărării elaborat la nivel departamental, cu reflectarea abordărilor politice și militare la nivel național și aliat (TC17), precum și a prevederilor Legii bugetului de stat pe anul 2020 nr. 5/2020, a Strategiei naționale de apărare a țării pentru perioada 2020–2024, a Programului de guvernare 2019–2020, a Cartei albe a apărării și a Strategiei militare, incluzând și elementele de planificare asociate implementării proiectelor de dezvoltare a capacităților în cadrul PESCO. Documentul aduce, ca elemente de noutate, alocările la înzestrare pe cele 5 programe majore aferente structurii de forțe și, orientativ, pe programe de înzestrare, stabilite de către Direcția structurii și planificarea înzestrării/Statul Major al Apărării. Pe baza DPA 18, directorii programelor majore au elaborat programele majore în conformitate cu reglementările în vigoare, proces coordonat de DPAPRI.

Planurile anuale au fost actualizate cu ocazia rectificărilor bugetului de stat, precum și a altor reasezări între programe. În cursul anului 2020 au fost adoptate cinci hotărâri ale Consiliului de planificare a apărării (CPA) pentru modificarea bugetului Ministerului Apărării Naționale (trei ca urmare a rectificărilor bugetare, una de suplimentare și o reasezare).

Totodată, în anul 2020 a fost demarat procesul de elaborare a Directivei de planificare a apărării 2021–2030.

IV.2. Alocările bugetare destinate apărării

Prin Legea nr. 5/2020, Ministerul Apărării Naționale i-au fost alocate fonduri în sumă de 23.735.849 mii lei, reprezentând 2,10% din PIB-ul avut în vedere la elaborarea Legii bugetului de stat, transmis prin Scrisoarea-cadru privind contextul macroeconomic și metodologia de elaborare a proiectelor de buget pe anul 2020 (1.129,2 mld. lei).

Pe parcursul anului, bugetul ministerului a suferit o serie de modificări în structură sau volum.

Cu ocazia primei rectificări bugetare din luna aprilie, aprobată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2020, alocările pentru cheltuielile de apărare au crescut la sursa „Venituri proprii” cu 175.278 mii lei, până la suma de 23.911.127 mii lei.

După a doua rectificare bugetară, din luna august, aprobată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 135/2020, sumele alocate Ministerului Apărării Naționale au crescut la sursa „Venituri proprii” cu 20.532 mii lei, până la suma de 23.931.659 mii lei.

După a treia rectificare bugetară, din luna noiembrie, aprobată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 201/2020, sumele alocate Ministerului Apărării Naționale au fost diminuate cu suma de 2.095.360 mii lei, 2.000.000 mii lei la sursa „Buget de stat” și 836.299 mii lei la sursa „Venituri proprii”, ajungând la 21.836.299 mii lei.

Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 1.093 din 17.12.2020, bugetul Ministerului Apărării Naționale a fost suplimentat de la Fondul de rezervă

bugetară la dispoziția Guvernului (FRBDG) cu suma de 400.000 mii lei, ajungând la 22.236.299 mii lei, reprezentând 2,13% din PIB (potrivit datelor Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză din 18 ianuarie 2021, pentru anul 2020, valoare PIB = 1.040,8 mld. lei).

Bugetul aprobat a asigurat condițiile pentru creșterea capacității de luptă a marilor unități și unități militare, potrivit obligațiilor asumate în cadrul NATO, în principal prin: accelerarea ritmului de înzestrare a Armatei României, creșterea nivelului de instruire, a stării de operativitate a echipamentelor militare, completarea parțială a stocurilor de luptă și creșterea prezenței în teatrele de operații (RESOLUTE SUPPORT, KFOR, NMI). De altfel, începând cu anul 2017, raportările cu privire la implementarea la nivel național a deciziilor în domeniul partajării echitabile a responsabilităților în cadrul NATO (B&S – Burden Sharing) au în vedere angajamentele pe cele trei paliere: cheltuieli pentru apărare; îndeplinirea angajamentelor asumate prin pachetul *Ținte de capacități*; contribuția la misiuni, operații și alte angajamente relevante, acestea fiind și direcțiile noastre principale de efort.

Prin bugetul alocat Ministerului Apărării Naționale a fost respectată obligația asumată în cadrul Summitului NATO 2014 din Țara Galilor, prin documentul *The Wales Summit Pledge on Defence Investment*, care consfințește angajamentul statelor membre de a atinge obiectivul de 2% din produsul intern brut alocat cheltuielilor pentru apărare, în decursul a 10 ani (până în 2024), cu diferențele specifice fiecărui grup de aliați (cei care au deja acest nivel de finanțare îl vor menține, iar ceilalți îl vor crește gradual, în funcție de creșterea economică națională). Totodată, potrivit ultimului buget aprobat pe anul 2020, fondurile alocate achiziției de echipamente majore și cercetării-dezvoltării asociate acestora au reprezentat 23% din totalul alocărilor bugetare, depășind procentul recomandat, de 20% din totalul bugetului, potrivit angajamentului asumat prin documentul *The Wales Summit Pledge on Defense Investment*.

Pe timpul execuției bugetare, s-a asigurat repartizarea echilibrată a bugetului apărării pe titlurile corespunzătoare de cheltuieli, avându-se în vedere plata drepturilor de personal ale personalului activ și a pensiilor pentru personalul în rezervă, plata contribuțiilor către organizațiile internaționale, plata cheltuielilor de funcționare, continuarea intensificării procesului de instruire, inclusiv prin participarea la exerciții în comun pe teritoriul României și în străinătate, plata tuturor obligațiilor contractuale aferente contractelor de achiziții în derulare și în curs de atribuire, continuarea programului de modernizare/reconfigurare a infrastructurii militare (instrucție și cartiriure), precum și continuarea procesului de refacere a stocurilor.

Potrivit datelor centralizate până în prezent, luând în considerare sursele de finanțare „Buget de stat” + „Venituri proprii” + „FEN”, execuția bugetară pe anul 2020 a fost de 21,130 miliarde lei, ceea ce reprezintă 1,87% din PIB-ul comunicat prin scrisoarea-cadru la data elaborării bugetului Ministerului Apărării Naționale, respectiv 2,03% din PIB-ul actualizat în 18.01.2021 și 95,13% din cheltuielile aprobate.

Pe parcursul anului 2020 s-a elaborat documentul *Analiza strategică a apărării 2020*, care a fost finalizat la finalul lunii septembrie și a fost prezentat și aprobat în ședința CSAȚ din data de 06.10.2020. Pornind de la interesele naționale de securitate, evidențiate de noua Strategie națională de apărare a țării, pe baza ipotezei continuării alocării a 2% din PIB pentru cheltuielile de apărare (incluzând doar sursele de finanțare „A – Buget de stat” și „E – Activități finanțate integral din venituri proprii”), documentul evaluează resursele avute la dispoziție comparativ cu misiunile de îndeplinit și identifică soluții realiste pentru crearea unor forțe armate capabile și interoperabile cu cele ale aliaților din NATO și UE, permițând, totodată, și o planificare multianuală a efectivelor armatei. Astfel, Planul strategic de cheltuieli inclus în document asigură continuarea trendului ascendent al cheltuielilor de apărare, având în vedere schimbările majore din ultimii ani în mediul de securitate european și internațional, care impun accelerarea procesului de realizare a capacității operaționale a Armatei României.

Evoluția bugetului ministerului în anul 2020/mii lei:

Detalii	Alocarea inițială, potrivit prevederilor Legii bugetului de stat pe anul 2020 nr. 5/2020		Execuția preliminară	
	CB	% PIB	CB	% PIB
PIB inițial/actual (mld. lei)	1.129,2		1.040,8	
Total buget MAPN (sursele A+D+E+F)	23.735.849	2,10%	21.129.843	2,03%
A – Buget de stat	21.171.310	1,87%	19.444.758	1,87%
Titlul I – Cheltuieli de personal	6.801.226		6.613.705	
Titlul II – Bunuri și servicii	1.738.034		2.197.275	
Titlul VI – Transferuri între unități ale administrației publice	1.135.421		1.054.649	
Titlul VII – Alte transferuri, din care:	240.410		227.714	
Titlul IX – Asistență socială	3.835.335		3.729.909	
Titlul X – Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014–2020	28.928		13.342	
Titlul XI – Alte cheltuieli	13.297		7.048	
Titlul XIII – Active nefinanciare	7.378.659		5.601.117	
E+F – Activități finanțate integral din venituri proprii	2.564.064	0,23%	1.684.600	0,16%
Titlul I – Cheltuieli de personal	1.038.751		951.726	
Titlul II – Bunuri și servicii	887.948		446.794	
Titlul VI – Transferuri între unități ale administrației publice	–		–	
Titlul VII – Alte transferuri, din care:	–		–	
Titlul VII – Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare	400		200	
Titlul IX – Asistență socială	1.024		416	
Titlul X – Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014–2020	320		1.663	
Titlul XI – Alte cheltuieli	775		590	
Titlul XIII – Active nefinanciare	634.846		283.212	
D – Fonduri externe nerambursabile	475	0,00%	484	0,00%
Titlul X – Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014–2020	475		484	

IV.3. Managementul resurselor umane

În anul 2020, concomitent cu eforturile de asigurare a încădrării cu personal a structurilor militare, ca parte a procesului de transformare și dezvoltare a capacităților Armatei României, principala provocare în domeniul managementului resurselor umane a reprezentat-o adaptarea proceselor asociate la contextul generat de răspândirea virusului SARS-CoV-2.

Managementul performanței bazat pe competențe a continuat să fie conceptul integrator al politicii generale de resurse umane, materializat prin trei mari direcții de acțiune: elaborarea unor proiecte de anvergură, amendarea adaptativă a cadrului normativ specific și aplicarea unor măsuri concrete în sprijinul asigurării cu personal, îndeosebi pentru structura de forțe.

Analiza strategică a apărării 2020 și Programul privind transformarea Armatei României până în anul 2040 au reprezentat punctul de pornire al schimbării de paradigmă în ceea ce privește planificarea resurselor umane, cu o abordare pragmatică a retenției personalului, care să permită corelarea resurselor alocate cu cerințele operaționale, stabilirea priorităților de încadrare a structurilor și mobilitatea profesională potrivit nevoilor instituționale, dezvoltarea mediului profesional competitiv și concurențial și creșterea gradului de convertire a cunoașterii în acțiune de către toți liderii militari.

Ca atare, Direcția generală management resurse umane și Statul Major al Apărării au depus eforturi conjugate de transpunere a acestor vectori de dezvoltare în cadrul normativ, materializate atât prin amendarea și adaptarea unor prevederi existente, cât și prin elaborarea unor proiecte normative noi. Astfel, amendarea cadrului normativ a implicat completarea statutelor personalului militar cu prevederi aplicabile pe timpul stărilor excepționale, precum și introducerea unor criterii suplimentare de ierarhizare și selecție, care să îmbunătățească nivelul de încadrare a structurilor prioritare și să

crească controlul mobilității profesionale. Totodată, din perspectiva organizării structurilor, au fost operate modificări care să permită evidențierea posturilor bugetate în statele de organizare, să limiteze modificările entropice ale necesarului și să asigure premisele de stabilire a priorităților de încadrare.

Pe de altă parte, viziunea de transformare și dezvoltare a sistemului militar a impus abordarea unor aspecte dintr-o nouă perspectivă, ceea ce a determinat elaborarea unor proiecte noi.

Principalul proiect de anvergură elaborat în anul 2020 vizează o nouă Lege privind statutul cadrelor militare, care are drept coordonate creșterea prestigiului și demnității profesiei militare, centrarea mobilității profesionale pe nevoile instituționale și uniformizarea principiilor și regulilor de evoluție în cariera militară, materializate prin repere clare privind proveniența cadrelor militare, gradul militar acordat la intrarea în sistem, modificarea raporturilor de serviciu în interesul instituției, utilizarea stagiilor minime și maxime în funcție și promovarea în carieră bazată pe performanță.

Subsecvent, a fost elaborat și un proiect de Ghid al carierei militare, cu prevederi referitoare la evoluția progresivă și etapizată în carieră, pe trasee distincte, potrivit nevoilor instituției militare, într-o abordare care să genereze realizarea corelației între gradul titularului și gradul funcției. În plus, au fost conturate principalele repere pentru elaborarea unor noi norme de evoluție în carieră, cu prevederi clare și sistematizate pe criterii de competență și performanță profesională individuală, și, respectiv, a fost demarat procesul de elaborare a unor noi norme de definire a funcțiilor, pentru abordarea unitară și corelată a principalelor tipuri de funcții,

stabilirea dimensiunilor și corespondenței între entitățile organizaționale și uniformizarea organizării structurilor similare.

Totodată, au continuat demersurile pentru creșterea cantității și calității rezervei de mobilizare, fiind elaborate și promovate proiecte de amendare a Legii privind pregătirea populației pentru apărare și a Statutului rezerviștilor voluntari, cu prevederi vizând participarea la programe de pregătire militară de bază, instruirea rezervei operaționale pe timp de pace și creșterea atractivității executării serviciului militar ca rezervist voluntar.

IV.4. Managementul educației militare

Învățământul militar continuă să vizeze primordial armonizarea programelor educaționale cu nevoile structurilor beneficiare, prin corelarea și completarea sinergică a educației formale cu cea informală și nonformală, pentru formarea liderilor militari educați și instruiți, capabili să opereze în medii întrunite și multinaționale, în măsură să-și asume riscuri, să identifice punctele sau zonele critice și să implementeze schimbarea.

În acest sens, în anul 2020 au fost necesare reanalizarea întregului sistem al programelor de studii universitare, postuniversitare și nonuniversitare, mai ales în contextul desfășurării programelor de studii universitare în regim hibrid, cu prezență fizică și virtual, respectiv al suspendării cursurilor, și replanificarea unor programe de perfecționare. Astfel, învățământul militar a cunoscut o serie de transformări conceptuale, structurale și organizatorice, pentru proiectarea și desfășurarea unitară a pregătirii personalului pentru întreaga carieră militară, pe baza unui curriculum integrat, etapizat și diferențiat, pe forme și niveluri de instruire.

Din perspectivă conceptuală, a fost schimbată filosofia admiterii absolvenților colegiilor naționale militare în instituțiile de învățământ superior militar și au fost puse bazele formării inițiale a maiștrilor militari și subofițerilor la standardele ocupaționale și de pregătire specifice profesiei militare. Totodată, au fost demarate procedurile pentru studierea limbii engleze în regim intensiv în colegiile naționale militare, iar conceptul de e-learning a devenit parte a Concepției digitalizării în Armata României și element pivotant al Concepției de dezvoltare a sistemului educațional militar, aflată în prezent în faza de elaborare.

Din punct de vedere structural, principalele modificări au vizat trecerea tuturor instituțiilor de învățământ superior militar în subordinea Statului Major al Apărării, înființarea Școlii Militare de Maiștri Militari și Subofițeri de Logistică, redimensionarea și redimensionarea Centrului de Perfecționare Medico-Militară și continuarea transformării școlilor de aplicație în școli de instruire interarme.

Pe plan internațional, activitățile instituțiilor de învățământ au fost afectate de contextul pandemic, astfel încât pentru cele aflate în derulare elevii și studenții au fost repatriați gradual, iar pentru cele planificate au fost dispuse măsuri de amânare sau anulare.

IV.5. Instrucția și exercițiile în anul 2020

În anul 2020, instrucția și exercițiile s-au planificat și desfășurat având la bază asigurarea capacității de acțiune a forțelor și personalului, în context aliat și interinstituțional, susținerea programelor de înzestrare, îndeplinirea angajamentelor asumate la organisme internaționale și asigurarea continuității strategice în cadrul NATO și UE.

Alocarea a 2% din PIB a avut efecte pozitive și asupra modului de planificare și executare a activităților de instruire în anul 2020. Restricțiile aferente pandemiei de COVID-19, în special pe timpul instituirii stării de urgență, s-au reflectat în redimensionarea planurilor cu principalele activități, în sensul anulării, replanificării sau reconfigurării activităților de instrucție și exercițiilor.

Instrucția

Tematica instruirii personalului, de la toate nivelurile, a fost adaptată pentru asigurarea unui nivel optim de cunoaștere a situației de securitate regională și globală și a unei bune cunoașteri a proceselor operaționale.

Procesul de instrucție inițială pentru formarea soldaților profesioniști s-a concretizat, în perioada de referință, în formarea inițială a 3.000 de soldați profesioniști, un număr considerabil mai mare decât cel al soldaților profesioniști formați inițial în anul 2019, respectiv 1.601.

Intrarea în înzestrarea Armatei României a sistemelor PATRIOT și HIMARS, precum și a altor categorii de tehnică de luptă a presupus și măsuri specifice domeniului instruire.

Exercițiile

Exercițiul HISTRIA a constituit un prilej pentru validarea structurii organizatorice a Centrului Național Militar de Comandă – Nucleu (CNMC-N) și a relațiilor cu celelalte instituții dintre structurile implicate în apărarea națională. Chiar dacă a fost desfășurat în condițiile restricțiilor impuse de contextul pandemic, într-o configurație și un loc adaptate la situație, modul de desfășurare a exercițiului a permis îndeplinirea obiectivelor. În plus, a fost identificată necesitatea revizuirii cadrului normativ specific și a cadrului legal aferente apărării naționale.

Pentru asigurarea schimbului de experiență și pentru dezvoltarea capacității de reacție și a nivelului de interoperabilitate a structurilor din Armata României cu cele ale partenerului strategic SUA, în luna noiembrie, în poligonul Capu Midia s-a desfășurat exercițiul cu termen scurt de notificare RAPID FALCON 20, la care au participat subunități dotate cu sisteme de rachete terestre LAROM din Bg 8 ROT ale structurilor SUA dislocate în Europa, dotate cu sisteme de rachete HIMARS.

Implementarea Programului de instruire consolidată la nivel întrunit/CJET¹⁵ constituie o prioritate pentru asigurarea unei prezențe continue și consistente a forțelor armate ale statelor membre NATO în regiunea Mării Negre, prin participarea la exerciții și activități de instruire comune.

Având în vedere stadiul îndeplinirii obiectivelor instruirii planificate la nivelul structurilor din subordinea SMAp, putem aprecia că, în pofida restricțiilor impuse de contextul pandemic, comandamentele/marile unități/unitățile dețin un nivel de instruire care le permite îndeplinirea misiunilor și a sarcinilor aferente.

IV.6. Nivelul capacității de luptă

Continuarea procesului de creștere a capacității de luptă a Armatei României în vederea executării acțiunilor și misiunilor de supraveghere și avertizare timpurie, descurajare și contracarare a întregului spectru de acțiuni agresive (convenționale, neconvenționale, inclusiv hibride), în scopul apărării independenței, suveranității și integrității teritoriale a României, prin efort național, aliat și/sau coalitice, a fost obiectivul prioritar al SMAp pentru anul 2020.

Prin consolidarea etapizată a capacității de luptă a unităților și marilor unități, se asigură un set de capabilități necesare asigurării reacției imediate și oportune la întregul spectru de amenințări convenționale și neconvenționale, respectiv asigurării sprijinului populației și autorităților statului.

IV.7. Stadiul derulării programelor de înzestrare

Ministerul Apărării Naționale din România a demarat programele de modernizare a sistemelor sale de armament în urmă cu 20 de ani, iar acest proces a continuat de-a lungul anilor, prin inițierea de noi programe de înzestrare care au avut ca scop asigurarea de noi sisteme și echipamente militare, menite să îndeplinească cerințele operaționale ale categoriilor de forțe ale Armatei României. Aceste programe de înzestrare sunt destinate să înlocuiască sistemele de armament fabricate înainte de anul 1989 cu sisteme de armament modern, cel puțin echivalente sau similare cu cele utilizate în țările membre NATO și UE. Interoperabilitatea cu sistemele de armament ale țărilor membre NATO, precum și respectarea standardelor NATO sunt cerințe obligatorii în cadrul procesului extins de modernizare a sistemelor și echipamentelor categoriilor de forțe ale Armatei României.

În anul 2020 s-au abordat ca prioritate programele de înzestrare implicate în implementarea țințelor de capabilități din dotarea structurilor cuprinse în angajamentele față de NATO sau a structurilor în curs de operaționalizare, precum și cele solicitate de categoriile de forțe, cu contracte în derulare, cu proceduri de atribuire inițiate sau care erau complet pregătite din punct de vedere tehnic și urmau a fi inițiate în momentul alocării resurselor financiare.

În acest context, a fost aprobat Memorandumul cu nr. A2/1.584 din 04.03.2020, prin care Ministerul Apărării Naționale a solicitat

¹⁵ Combined Joint Enhanced Training.

Parlamentului României obținerea aprobării prealabile pentru inițierea procedurilor de atribuire a contractelor aferente a 5 programe de înzestrare cu tehnică militară: Sistem de instalații mobile de lansare rachete antinavă (SIML), Revitalizarea și modernizarea aeronavelor IAR-99 din dotarea Ministerului Apărării Naționale, Sistem UAS tactic-operativ clasa II, Sistem de rachete antiaeriene cu bătaie apropiată/rază foarte scurtă de acțiune, portabil – MANPAD și Sistem integrat de arme SHORAD-VSHORAD.

În cadrul procesului de transformare și dezvoltare a forțelor Armatei României, care să permită asigurarea capabilităților de descurajare credibile, în concordanță cu planurile de apărare și de răspuns gradual, elaborate la nivel național și la nivelul Alianței, precum și pentru îndeplinirea, la termenele planificate, a angajamentelor militare asumate pe plan internațional, au fost create condițiile pentru inițierea și derularea unor programe de înzestrare pentru sistemele de armamente și echipamente majore, prin desfășurarea în anul 2020 a 7 ședințe ale Consiliului de achiziții, în cadrul cărora s-au prezentat spre analiză, evaluare, actualizare și aprobare, prin memorandumuri, documente referitoare la programele de înzestrare, astfel:

- a) Revitalizarea și modernizarea aeronavelor IAR-99 din dotarea Ministerului Apărării Naționale;
- b) Sistem lansator multiplu de rachete cu bătaie mare MLRS (HIMARS);
- c) Avion multirol al Forțelor Aeriene;
- d) Sistem de instalații mobile de lansare rachete antinavă (SIML);
- e) Sistem de rachete sol-aer cu bătaie mare – HSAM (PATRIOT);
- f) Sistem UAS tactic-operativ clasa II;
- g) Sisteme C4I cu capabilități de integrare ISTAR [CIS pentru Comandamentul Corpului Multinațional Sud-Est (HQ MNC-SE)];
- h) Sistemul integrat de comunicații și informatic (SICI) pentru Comandamentul Forțelor Întrunite (CFI).

Astfel, principalele activități din anul 2020 referitoare la inițierea și derularea programelor de înzestrare cu impact major asupra realizării capabilităților militare au fost:

- semnarea Actului adițional nr. 1 la Acordul-cadru nr. 02/801/2018 și a Actului adițional nr. 1 la Contractul subsecvent nr. 1/2018 încheiat cu furnizorul General Dynamics European Land Systems – Mowag GmbH, pentru continuarea derulării contractului pentru achiziția de transportoare blindate pentru trupe 8x8 PIRANHA 5 și derivate pe această platformă și a suportului logistic inițial;

- semnarea contractului nr. 19/2/042-C pentru furnizarea produsului „Revitalizarea și modernizarea aeronavelor IAR-99 Standard din dotarea Ministerului Apărării Naționale în configurația IAR-99 SM”;

- inițierea procedurii de atribuire prin negociere, fără publicarea unui anunț de participare, cu SC AVIOANE CRAIOVA – SA, pentru încheierea unui acord-cadru având ca obiect etapa II – „Revitalizarea și eliminarea obsolescenței sistemelor aeronavelor IAR-99 ȘOIM din dotarea Ministerului Apărării Naționale”;

- semnarea amendamentului 6 la LOA RO-B-UEM (HSAM-PATRIOT), care cuprinde modificări de natură administrativă și rearanjări de fonduri între liniile contractului, fără obligații de plată; semnarea amendamentului 7 la LOA RO-B-UEM, în valoare de aproximativ 59 mil. USD, pentru achiziția de elemente de comunicații și C2; și semnarea amendamentului 8 la LOA RO-B-UEM, în valoare de 90 mil. USD, pentru achiziția de echipamente de mentenanță specifice, servicii de asistență tehnică și echipamente de comunicații, necesare în procesul de realizare graduală a capabilității aferente programului de înzestrare „Sistem de rachete sol-aer cu bătaie mare – HSAM”;

- livrarea a 8 rachete PAC-2 GEM-T și 16 rachete PAC-3 MSE, în cadrul derulării programului HSAM-PATRIOT;

- recepția, instalarea, punerea în funcțiune și instruirea asociate laboratorului de instruire PATRIOT (PATRIOT Reconfigurable Table Top Trainer/RT3);

- recepția, instalarea și punerea în funcțiune a echipamentelor aferente primului sistem de rachete PATRIOT;

- finalizarea activităților de testare și evaluare pentru primul sistem de rachete din cadrul programului de înzestrare HSAM-PATRIOT;

- semnarea și finanțarea acordului LOA RO-B-UEX (HIMARS) pentru contractarea sistemelor de navigație inerțială, în valoare de 3.076.703 USD; semnarea acordului LOA RO-B-UEZ pentru contractarea lansatoarelor sistemului 3 HIMARS, în valoare de 278.737.672 USD, utilizând mecanismul RAPS; și semnarea acordului LOA RO-B-UFH pentru contractarea a 6 sisteme radar AN/TPQ-53, în valoare de 193.491.985 USD, utilizând mecanismul Dependable Undertaking Single Case, în cadrul programului „Sistem lansator multiplu de rachete cu bătaie mare MLRS”;

- livrarea a patru aeronave F-16 MLU M6.x, în lunile august și octombrie 2020, în cadrul contractului semnat cu Republica Portugheză pentru achiziția pachetului de 5 avioane și modernizarea întregii flote de avioane F-16 în cadrul programului de înzestrare „Avion multirol al Forțelor Aeriene”;

- semnarea a două acorduri interguvernamentale de tip LOA cu Guvernul SUA, în valoare totală de 111.987.869 USD, pentru modernizarea celor 17 aeronave F-16;

- semnarea contractului subsecvent nr. 1 la Acordul-cadru AC nr. 14/1/CFA-C cu Automecanica Mediaș – SRL pentru achiziția de remorci și semiremorci din prima etapă a lotului 2, cu derulare pe 4 ani, din cadrul programului „Platforme de transport multifuncționale pe roți”;

- livrarea a 3 derivate Ar. cal. 120 mm și 1 derivat CcCBRN pe șasiu de TBT 8x8 PIRANHA IIIC, conform Contractului subsecvent nr. 1/2016 la Acordul-cadru nr. 02/651/2016 aferent programului de înzestrare „Transportor blindat pentru trupe” (derivate pe șasiu de TBT 8x8 PIRANHA IIIC). Contractul a fost finalizat în anul 2020, an în care au fost livrate produsele, aflându-se în prezent în dotarea Forțelor Terestre;

- a continuat derularea contractelor pentru livrarea a 2 radare TPS-77 în perioada 2021–2022, desfășurându-se activitățile aferente procesului de fabricație la furnizor.

Acordul-cadru pentru „Achiziția de corvete multifuncționale” (patru corvete multifuncționale, suport logistic inițial aferent navelor) pentru Forțele Navale Române nu a fost semnat în anul 2020, deoarece unul dintre operatorii economici care a participat la procedura de achiziție specifică de atribuire a intentat mai multe procese autorității contractante. Procesul de bază care împiedica semnarea contractului a fost câștigat de Ministerul Apărării Naționale, instanța pronunțându-se în acest sens la începutul lunii decembrie 2020.

În prezent sunt întrunite condițiile pentru semnarea acordului-cadru și autoritatea contractantă a dispus măsurile necesare pentru finalizarea discuțiilor cu asocierea dintre Naval Group și SC Șantierul Naval Constanța – SA.

În perioada următoare vor continua demersurile pentru derularea programelor de înzestrare inițiate, precum și pentru pregătirea inițierii și derulării altor programe de înzestrare, în vederea asigurării de noi capabilități structurii de forțe ale Armatei României, astfel: Sistem de instalații mobile de lansare rachete antinavă (SIML), Sisteme UAS (Unmanned Aircraft System)/Capabilități ISR, Autovehicule tactice blindate de tip ușor – ATBTU, Sistemul integrat de comunicații și informatică pentru batalion (SICIB), Punct de comandă – tip brigadă (PC Bg), Sistem de război electronic mobil, Sistemul de senzori terestri telecomandați – UGS, Sistem radar de supraveghere terestră GSR pentru forțele terestre – ALERT, Echipamente și sisteme de detecție, avertizare, decontaminare și protecție (individuală și colectivă) CBRN, Sistem de supraveghere, avertizare și raportare CBRN, Modernizarea sistemului de avionică al aeronavelor C-27 J din dotarea Ministerului Apărării Naționale, Revitalizarea aeronavelor C-130 din dotarea Ministerului Apărării Naționale și modernizarea sistemului de avionică al acestora.

IV.8. Sprijinul acordat autorităților publice (centrale și locale) în gestionarea situațiilor de urgență

Ca parte componentă a Sistemului național de management al situațiilor de urgență, la nivelul Ministerului Apărării Naționale, prin CNMC-N, s-au desfășurat activități de pregătire și coordonare a forțelor și mijloacelor de intervenție necesare pentru a răspunde solicitărilor de sprijin transmise de către autoritățile administrației publice centrale și locale, în baza funcțiilor

de sprijin repartizate, precum și a planurilor și protocoalelor de cooperare încheiate, acordând prioritate planificării și executării acțiunilor destinate salvării persoanelor și prevenirii și limitării infectărilor cu SARS-CoV-2.

În acest sens, prin Centrul operativ pentru situații de urgență/COSU s-au asigurat fluxul informațional-decizional, cooperarea interinstituțională și au fost monitorizate și coordonate acțiunile de sprijin ale Ministerului Apărării Naționale în prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19.

În scopul prevenirii și combaterii infectării cu SARS-CoV-2 și pentru asigurarea efortului interinstituțional de limitare și înlăturare a consecințelor pandemiei de COVID-19 pe timpul stării de urgență și stării de alertă, Ministerul Apărării Naționale a pus la dispoziția autorităților administrației publice pachete de forțe, pe trei urgențe, a planificat și executat în total 7.497 de misiuni de sprijin, totalizând un număr de 13.700 de militari (prin suplimentarea capacităților prevăzute în Registrul de capacități al Ministerului Apărării Naționale în situații de urgență). De menționat este faptul că, în perioada analizată, o parte dintre militarii participanți la misiuni de sprijin, inclusiv mijloace tehnice, au desfășurat două sau mai multe activități.

V. CADRUL NORMATIV SPECIFIC DOMENIULUI APĂRĂRII

V.1. Activitatea legislativă și de asistență juridică

Pe parcursul anului 2020, activitatea legislativă a presupus acțiuni complexe și susținute, care s-au circumscris, în principal, aceluiași cerințe și norme procedurale din anul precedent.

În anul 2020, la nivelul instituției militare au fost inițiate 117 acte normative, materializate în 8 proiecte de legi, 7 proiecte de ordonanțe de urgență și 102 proiecte de hotărâri ale Guvernului.

Principalele aspecte reglementate de aceste acte normative au vizat aprobarea unor achiziții majore, modificarea legislației privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării Naționale sau schimbarea regimului juridic al unor imobile aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale.

Demersurile legislative cele mai importante inițiate de instituția militară în anul 2020 au fost:

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 346/2006 privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării Naționale, aprobată prin Legea nr. 143/2020;

- Legea pentru realizarea Capabilității de luptă împotriva navelor de suprafață, aferentă programului de înzestrare „Sistem de instalații mobile de lansare rachete antinavă (SIML)”;

- Legea privind securitatea și apărarea cibernetică a României;
- Legea privind atribuțiile, organizarea și funcționarea poliției militare;
- Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 446/2006 privind pregătirea populației pentru apărare.

În anul 2020 au fost adoptate 73 de hotărâri ale Guvernului, 4 ordonanțe de urgență și 3 legi (la nivelul Guvernului României).

În același timp, principalele proiecte de acte normative cu incidență în domeniul Ministerului Apărării Naționale ce s-au aflat în procedură parlamentară și au fost finalizate până la sfârșitul anului de referință au fost:

- Proiect de lege privind Codul aerian – a devenit Legea nr. 21/2020;

- Proiect de lege pentru recunoașterea meritelor personalului din cadrul sistemului național de apărare, ordine publică și securitate națională participant la misiuni și acțiuni militare sau la alte operații pe teritoriul sau în afara teritoriului statului român, precum și acordarea unor drepturi acestuia și urmașilor celui decedat – a devenit Legea nr. 168/2020;

- Proiect de lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 346/2006 privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării Naționale – a devenit Legea nr. 143/2020;

- Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 384/2006 privind statutul soldaților și gradațiilor profesioniști – a devenit Legea nr. 73/2020;

- Proiect de lege pentru ratificarea celui de-al șaselea Protocol adițional, semnat la Skopje la 12 iunie 2019, la Acordul privind Forța Multinațională de Pace din Europa de Sud-Est, semnat la Skopje la 26 septembrie 1998 – a devenit Legea nr. 99/2020;

- Propunere legislativă pentru completarea art. 21 din Legea nr. 223 din 24 iulie 2015 privind pensiile militare de stat – a devenit Legea nr. 69/2020;

- Proiect de lege pentru completarea Legii concediului paternal nr. 210/1999 și pentru abrogarea art. 10 alin. (7) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene – a devenit Legea nr. 33/2020.

La data de 31.12.2020, pe rolul instanțelor de judecată se aflau înregistrate 2.270 de cauze în care Ministerul Apărării Naționale a avut calitate procesuală.

Din acestea, 1.118 cauze au fost gestionate de către Secția procese București și 1.152 de către Centrul de asigurare procesuală teritorială. Pe categorii de cauze, distingem litigii civile, de contencios administrativ, penale, litigii de muncă, pretenții, insolvență, fond funciar și litigii cu profesioniști.

În cadrul litigiilor de contencios administrativ, o categorie aparte de cauze a fost reprezentată de achizițiile publice (generic cunoscute – „Corvetă multifuncțională”, „Platforme blindate”, „Acord-cadru de furnizare armament/muniție”).

Soluțiile pronunțate de instanțele de judecată au fost într-un procent de peste 88% favorabile instituției militare.

V.2. Dezvoltarea cadrului juridic al cooperării militare cu parteneri străini

Un alt obiectiv prioritar urmărit a fost dezvoltarea cadrului juridic al cooperării militare internaționale cu partenerii străini. Dat fiind contextul pandemic al anului 2020, activitățile de negociere directă a documentelor bi- și multilaterale s-au desfășurat cu dificultate, preponderent prin corespondență. Cu toate acestea, au fost obținute rezultate concrete pe dimensiuni precum: actualizarea cadrului juridic cu statele NATO și UE, în sensul extinderii și aprofundării cooperării bilaterale și multilaterale; încheierea de acorduri care să contribuie la dezvoltarea cooperării în domeniul apărării cu statele vecine și partenerii regionali și încheierea de acorduri care să contribuie la dezvoltarea cooperării în domeniul apărării cu alte state din zone de interes pentru România.

VI. ÎNDEPLINIREA OBIECTIVELOR SPECIFICE DIN ALTE DOMENII DE RESPONSABILITATE

VI.1. Implementarea politicilor și programelor în domeniul calității vieții personalului

În domeniul calității vieții personalului armatei în activitate, rezervă și retragere și al coordonării activității de soluționare a problemelor sociale ale personalului au fost identificate, analizate și soluționate/atenuate disfuncțiile constatate în asigurarea drepturilor personalului armatei și au fost adoptate măsurile prin care să fie rezolvate, în anumite limite, și problemele personale grave de natură medicală și/sau socială ale personalului/familiei acestuia.

În anul 2020, SMap a asigurat coordonarea pentru activitățile de reabilitare/renovare, modernizare și dezvoltare atât a infrastructurii destinate cartuirii (cazărmi) și instruirii (poligoane) forțelor, cât și a căminelor/cabanelor militare și facilităților de recreere ale personalului militar și civil din cadrul Ministerului Apărării Naționale.

De asemenea, a inițiat și asigurat coordonarea implementării unor proiecte pentru digitalizarea proceselor și activităților logistice care vor avea un impact pozitiv asupra calității vieții personalului.

Începând cu drepturile aferente lunii ianuarie 2020, solda de funcție, respectiv salariul de bază de care a beneficiat personalul militar și civil din Ministerul Apărării Naționale s-au majorat cu 1/3 din diferența dintre solda de funcție/salariul de bază prevăzute de Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare.

Având în vedere prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, cu modificările și completările ulterioare, în anul 2020 cuantumul brut al soldelor de grad, soldelor de comandă, sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor și al

celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din solda lunară brută/salariul lunar brut s-a menținut, cel mult, la nivelul acordat pentru luna decembrie 2019, în măsura în care personalul respectiv a ocupat aceeași funcție și a desfășurat activitatea în aceleași condiții.

Pentru activitatea desfășurată de personalul militar și personalul civil în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu s-a lucrat s-au acordat drepturile prevăzute de legislația în vigoare în luna iunie 2017, baza de calcul fiind solda de funcție/salariul de bază convenită/convenit.

Cuantumul compensației bănești, respectiv al alocației valorice pentru drepturile de hrană și, respectiv, valoarea financiară anuală a normelor de echipare, precum și valoarea financiară a drepturilor de echipament s-au menținut în plată la nivelul stabilit pentru luna decembrie 2018.

Indemnizațiile, compensațiile, primele, ajutoarele, plățile compensatorii, despăgubirile, compensațiile lunare pentru chirie și alte drepturi acordate potrivit actelor normative în vigoare, care nu fac parte din solda lunară brută/salariul lunar brut, s-au menținut la nivelul lunii decembrie 2018.

Pentru a crea cadrul legal necesar acordării și creșterii valorii drepturilor bănești convenite personalului militar și civil, în anul 2020 s-au inițiat/susținut mai multe proiecte de acte normative privind stabilirea cuantumului și condițiilor de acordare a compensației lunare pentru chirie, drepturile de diurnă, cazare, hrană, facilitarea legăturii cu familia, recreere și transport pentru participanții la misiuni în afara statului. În același timp, Direcția generală financiar-contabilă, împreună cu celelalte instituții din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională, a inițiat un proiect mai amplu, care își propune elaborarea unei noi legi a salarizării personalului militar, precum și a unei noi legi a pensiilor militare de stat, urmărindu-se simplificarea sistemului de salarizare a personalului militar, corelarea soldelor cu pensiile militare de stat, eliminarea inechităților din cadrul sistemului de pensii militare de stat, predictibilitate în evoluția soldelor și pensiilor militare de stat.

În ceea ce privește stabilirea și plata pensiilor, la 31 decembrie 2020, în evidența ministerului se aflau în plată 80.490 de beneficiari de pensie militară de stat, provenind astfel: 76.185 din Ministerul Apărării Naționale, 1.718 din Serviciul de Informații Externe, 1.135 din Serviciul de Protecție și Pază și 1.452 din Serviciul de Telecomunicații Speciale.

În anul 2020 s-au înregistrat și au fost soluționate în termenul legal 4.416 cereri de acordare a pensiei militare de stat, indemnizațiilor și a altor drepturi de asigurări sociale.

Pensiile și alte drepturi de asigurări sociale au fost plătite la timp, neexistând restanțe sau întârzieri în plata acestora.

În domeniul asistenței personalului participant la acțiuni militare și urmașilor celor decedați au fost modificate, completate și elaborate acte normative ce vizează personalul armatei participant la acțiuni militare, după cum urmează: Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.82/2020 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului apărării naționale nr. M.5/2015 privind organizarea și funcționarea sistemului de sprijin al familiilor personalului din Ministerul Apărării Naționale care participă la acțiuni militare și Dispoziția secretarului de stat pentru relația cu Parlamentul și calitatea vieții personalului nr. DRP 4 din 01.09.2020 pentru modificarea și completarea Dispoziției nr. DR-1, Manualul sprijinului familial, ediția 2018. Totodată, au fost elaborate Normele de aplicare în Ministerul Apărării Naționale a Legii nr. 168/2020 pentru recunoașterea meritelor personalului participant la acțiuni militare, misiuni și operații pe teritoriul sau în afara teritoriului statului român și acordarea unor drepturi acestuia, familiei acestuia și urmașilor celui decedat, aprobate prin Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.7/2021.

În domeniul securității și sănătății în muncă, la nivelul Ministerului Apărării Naționale s-au desfășurat activități pentru elaborarea, coordonarea și controlul implementării politicilor sectoriale, în scopul protejării și apărării sănătății personalului.

Comparativ cu anul 2019, numărul accidentelor de muncă pe teritoriul României a scăzut cu 12,3%, al persoanelor rănite cu 14,4%, iar al persoanelor decedate cu 20%. În afara teritoriului național s-au înregistrat 8 accidente de muncă, cu 33% mai mult față de anul anterior, dar

a scăzut numărul persoanelor rănite cu 26,6% și a rămas constant numărul persoanelor decedate (1 deces).

Au fost depuse eforturi considerabile pentru propunerea și implementarea de măsuri, precum și pentru verificarea aplicării acestora în scopul protecției individuale și colective a personalului față de riscul infectării cu virusul SARS-CoV-2 și s-a reușit asigurarea în totalitate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, a drepturilor personalului militar și civil pe linia securității și sănătății în muncă, așa cum au fost prevăzute și aprobate prin procesele-verbale ale comisiilor tehnice de securitate și sănătate în muncă.

VI.2. Implementarea măsurilor luate de structurile Armatei României pentru prevenirea și combaterea efectelor infectării personalului cu virusul SARS-CoV-2, concomitent cu menținerea capacității de luptă a structurii de forțe și asigurarea îndeplinirii misiunilor de sprijin în situații de urgență și alertă

SMAp, prin Direcția medicală, a contribuit la luarea deciziilor în vederea gestionării situației la nivel național, prin participarea la ședințele Grupului de suport tehnico-științific privind gestionarea bolilor înalt contagioase pe teritoriul României, și a instituit numeroase acțiuni de avertizare, limitare și combatere a răspândirii virusului SARS-CoV-2 către toate unitățile sanitare din rețeaua Ministerului Apărării Naționale.

Măsurile întocmite și transmise au avut un rol semnificativ în instruirea sanitară a personalului Ministerului Apărării Naționale, în limitarea răspândirii infecției la nivelul obiectivelor militare, în raportarea imediată a cazurilor de izolare la domiciliu, carantinare și infectare, având o contribuție importantă în menținerea unei incidențe scăzute a bolii în rândul personalului militar.

De asemenea, au fost elaborate și transmise unităților sanitare peste 120 de ordine cu precizări/măsuri anticipative la nivelul Ministerului Apărării Naționale privind limitarea și combaterea răspândirii virusului (2019-nCoV).

SMAp, prin Direcția medicală, a venit în sprijinul populației/autorităților civile prin desemnarea unor reprezentanți care au realizat conducerea militară a spitalelor civile (Suceava, Deva, Focșani și Sibiu) și a pus la dispoziția autorităților civile 3 formațiuni medicale mobile de izolare și tratament COVID-19, 6 spitale militare COVID-19, precum și echipamente de protecție și izolate în cadrul donațiilor asigurate de România pentru Republica Moldova și Republica Federală Bosnia-Herțegovina.

Direcțiilor de sănătate publică li s-a acordat sprijin prin asigurarea personalului pentru turele specifice serviciului TELVERDE cu studenți și ofițeri studenți, personal militar și în misiuni la punctele de trecere a frontierei și aeroporturi în vederea realizării triajului epidemiologic al călătorilor sosiți din zonele afectate de noul coronavirus (2019-nCoV).

Prin intermediul Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare Medico-Militară „Cantacuzino” s-au efectuat peste 50.000 de teste RT-PCR pentru testarea personalului participant la misiuni, a cursanților și a elevilor la începerea noului an școlar și a personalului Ministerului Apărării Naționale cu simptomele specifice virusului SARS-CoV-2, cu respectarea metodologiei naționale în vigoare.

Totodată, s-a realizat operaționalizarea Centrului de Perfecționare Medico-Militară Sibiu și au fost realizate facilități pentru depozitarea materialelor sanitare – rezerva NATO.

S-au executat inspecții sanitare și sanitar-veterinare cu scopul verificării implementării măsurilor epidemiologice obligatorii în vederea prevenirii și limitării extinderii infecției COVID-19 în unitățile militare în care se execută izolarea/carantinarea instituționalizată a militarilor înainte de dislocarea în T.O. și la redisolocarea din teatrele de operații (21 de misiuni).

VI.3. Starea de sănătate a personalului Armatei României, asigurarea asistenței medicale, precum și modernizarea sistemului medical propriu, în corelare cu nevoile operaționale și sistemul național de sănătate

Pentru a veni în sprijinul populației și al personalului militar în ceea ce privește asistența de urgență pe perioada stării de urgență și alertă datorată pandemiei cu noul coronavirus (2019-nCoV), Direcția medicală a coordonat înființarea a 12 linii de gardă continue, din care 6 la Spitalul

Universitar de Urgență Militar Central „Dr. Carol Davila” (una pe medicină de laborator, 3 pe urgențe și 2 pe boli infecțioase) plus cele 2 linii de gardă continue transferate la ROL-2 „Ana Aslan” (una de pneumologie transformată în ATI și una de urgență) și cele 3 linii de gardă continue de la SMMIT-CT (Sistem medical modular de izolare și tratament COVID-19 Constanța – o linie de gardă pe medicină de laborator), Spitalul Clinic de Urgență Militar Cluj-Napoca (SCMU Cluj-Napoca) – o linie de gardă pe medicină de laborator, Spitalul de Urgență Militar Focșani (SMU Focșani) – o linie de gardă pe Anestezie Terapie Intensivă, precum și a unei linii de gardă la domiciliu pentru cardiologie în cadrul Spitalului Clinic de Urgență Militar Timișoara (SCMU Timișoara).

În ceea ce privește modernizarea sistemului medical propriu, în corelare cu nevoile operaționale și cu sistemul național de sănătate, în anul 2020, în contextul epidemiologic extrem de complex, a fost continuat procesul de modernizare a sistemului medical propriu al Ministerului Apărării Naționale, adaptat și la noile cerințe.

Astfel, Ministerul Apărării Naționale, prin Direcția medicală, a dislocat structuri medicale mobile în garnizoanele unde a fost confirmat un număr mare de cazuri de infectare cu virusul SARS-CoV-2, respectiv ROL-2 „Ana Aslan”, SMMIT Timișoara și SMMIT Constanța.

În cadrul acestora au fost tratate peste 4.000 de cazuri, constituind un sprijin real pentru autoritățile sanitare naționale.

De asemenea, încă șase spitale militare au oferit suport pentru spitalizarea pacienților COVID-19. Organizarea și operaționalizarea acestora au presupus un efort considerabil în ceea ce privește adaptarea la cerințele terapeutice pentru acest tip de pacienți. Astfel, în termeni reali, au fost achiziționate: două sisteme modulare de izolare și tratament, care ulterior au fost modernizate prin suplimentarea cu containere tip salon, în vederea creșterii condițiilor hoteliere de spitalizare, achiziția de sisteme de suport ventilator pentru pacienți critici infectați cu virusul SARS-CoV-2.

Au fost executate lucrări de reamenajare a spațiilor de spitalizare care să permită crearea fluxurilor optime atât pentru îngrijirea pacienților COVID-19, cât și pentru păstrarea misiunii de bază a spitalelor. De asemenea, au fost crescute capacitățile de testare RT-PCR, prin achiziționarea de aparate de testare în folosul spitalelor militare.

VI.4. Reprezentarea prin sport a Armatei României

Pe plan sportiv, anul 2020 a reprezentat pentru Clubul Sportiv al Armatei „Steaua”, structura destinată de Armata României pentru reprezentarea în sportul de înaltă performanță, un an atipic pentru sportul național, precum și pentru cel internațional, din cauza factorilor externi – apariția virusului SARS-CoV-2.

Deși la începutul anului sportivii clubului erau angrenați în competițiile de calificare la Jocurile Olimpice de Vară Tokyo 2020, atât la nivel individual, cât și împreună cu echipele naționale, scopul lor final fiind obținerea calificării la competiția de cel mai înalt nivel, apariția pandemiei de COVID-19 a dus la anularea sau amânarea competițiilor la nivel național, european și mondial. Odată cu stabilizarea situației și implementarea unor protocoale sanitare care au putut proteja sportivii în competiții, atât federațiile naționale, cât și cele internaționale au reluat parțial activitatea sportivă și competițională.

În anul 2020 toate competițiile organizate sub egida Comitetului Internațional al Sportului Militar au fost anulate.

Construcția noului stadion „Steaua” este cel mai important obiectiv administrativ asumat pentru anul 2020, obiectiv realizat de Compania Națională de Investiții, printr-un contractor civil. La realizarea proiectului Clubul Sportiv al Armatei „Steaua” a contribuit prin realizarea bransamentelor de utilități și achiziția unor mijloace fixe pentru noua investiție.

În domeniul activității sportive au fost realizate achizițiile privind echipamentul sportiv de antrenament, joc și prezentare, în valoare de 1.113.152 lei, fiind acoperit tot necesarul solicitat, precum și obiectele de inventar necesare dotării sălilor de antrenament și desfășurării activității de pregătire sportivă în cele mai bune condiții, în valoare de aproximativ 1.000.000 lei.

VI.5. Activitatea de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică, invenție și inovare

Activitățile de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică, invenție și inovare ale unităților specializate din Ministerul Apărării Naționale s-au desfășurat în anul 2020 conform cerințelor definite și cu diferite surse de finanțare: bugetul Ministerului Apărării Naționale, bugetul Ministerului Educației și Cercetării, fonduri europene și fonduri NATO.

Ministerul Apărării Naționale a finanțat *Planul sectorial de cercetare-dezvoltare al Ministerului Apărării Naționale pe anul 2020 (PSCD-2020)*, în baza căruia au fost realizate 165 de lucrări de cercetare-dezvoltare pe baza cerințelor exprimate de către categoriile de forțe și executate de unitățile de cercetare-dezvoltare din Ministerul Apărării Naționale. Beneficiarii finali ai lucrărilor de cercetare-dezvoltare sunt categoriile de forțe și structurile centrale ale Ministerului Apărării Naționale, rezultatele concretizându-se în 15 studii de concept, 11 prototipuri de cercetare, 24 de modele experimentale și demonstrații tehnologice, 36 de activități de validare a rezultatelor obținute prin testare-evaluare, 32 de studii și documentații tehnice și alte proceduri specifice.

Accesarea fondurilor europene prin Agenția Europeană de Apărare (EDA) a constat în organizarea și desfășurarea activităților de coordonare a Acțiunii pregătitoare pentru cercetare în domeniul apărării (PADR), prin care s-au asigurat instrumentele necesare pentru îmbunătățirea cooperării între statele membre (SM).

În anul 2020, în contextul epidemiei de COVID-19, rezultatele activității de cercetare s-au orientat în principal pe cercetarea-dezvoltarea medico-militară, rezultate care au vizat orientarea activităților de cercetare științifică în sprijinul procesului de producție a produselor biologice profilactice și terapeutice, asigurarea resurselor necesare pentru valorificarea potențialului creativ al comunității științifice care să ducă la diseminarea și publicarea rezultatelor cercetărilor în publicații cu impact ISI, afirmarea Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare Medico-Militară „Cantacuzino” ca centru de competență în domeniul cauzelor și mecanismelor de producere a infecțiilor bacteriene, virale, fungice, parazitare și vectorilor implicați în transmiterea acestora, mijloacelor de prevenire și combatere a acestora și migrarea centrului de greutate de la cercetarea fundamentală către cercetarea aplicată și transfer tehnologic, pentru asigurarea unei evoluții calitative a rezultatelor cercetării în plan național și internațional.

În cadrul dezvoltării relațiilor internaționale de cooperare în domeniul cercetării-dezvoltării și în cadrul parteneriatului NATO, s-a exprimat intenția privind alăturarea României la Inițiativa NATO pentru asigurarea finanțării în domeniul inovație, având ca principal obiectiv crearea unui fond NATO de investiții strategice pentru inovare.

VI.6. Proiecte cu finanțare externă nerambursabilă

În domeniul finanțării din fonduri europene, structurale și de investiții, precum și din alte fonduri nerambursabile, în anul 2020 în Ministerul Apărării Naționale au fost derulate următoarele proiecte:

a) „Restaurarea, reabilitarea, conservarea și amenajarea unui spațiu expozițional în cadrul Monumentului Crucea comemorativă a Eroilor români din Primul Război Mondial – Monumentul eroilor «Crucea Caraiman»/Monumentul Eroilor (Crucea) de pe Vârful Caraiman”.

Proiectul a fost finanțat prin Programul operațional regional 2014–2020, axa prioritară 5, prioritatea de investiții 5.1 – Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural, iar valoarea acestuia este de peste 19 milioane lei.

b) „Reabilitarea termică a pavilionului 31 – Învățămant din cazarma 329 Boboc”, prin Programul operațional regional 2014–2020 – axa prioritară 3, prioritatea de investiții 3.1, operațiunea B – Clădiri publice.

c) „Lucrări de intervenție la fațada Cercului Militar Național – cazarma 954 București”, prin Programul operațional regional 2014–2020, axa prioritară 5, prioritatea de investiții 5.1/7 – Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural – proiecte nefinalizate.

Contractul de finanțare a fost semnat la data de 28 decembrie 2018, proiectul urmând a fi finalizat la data de 31 decembrie 2021.

d) „Reabilitarea termică a pavilioanelor D, D1, D2 și D5 din cazarma 1369 Constanța”.

Proiectul a fost depus la data de 19 iulie 2018, iar după parcurgerea etapei de verificare tehnică și financiară a fost admis în etapa de precontractare.

Valoarea proiectului este de 9,7 milioane lei, din care 8,3 milioane lei reprezintă finanțare din fonduri europene, iar 1,4 milioane lei reprezintă valoarea cofinanțării asigurate de Ministerul Apărării Naționale.

e) „Reabilitarea termică a pavilionului C4 din cazarma 3416 Constanța”.

Proiectul a fost depus la data de 19 iulie 2018, iar după parcurgerea etapei de verificare tehnică și financiară a fost admis în etapa de precontractare.

Valoarea proiectului este de 9,1 milioane lei, din care 7,8 milioane lei reprezintă finanțare din fonduri europene, iar 1,3 milioane lei reprezintă valoarea cofinanțării asigurate de Ministerul Apărării Naționale.

f) „Reabilitarea termică a pavilioanelor G, G1, G3 și G4 din cazarma 540 Mangalia”.

Proiectul a fost depus la data de 19 iulie 2018 și a parcurs etapa de evaluare a capacității administrative și a eligibilității, însă din lipsa fondurilor nu a mai fost derulată de către Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației etapa de verificare tehnică și financiară.

Valoarea proiectului era de 7,3 milioane lei.

VI.7. Activitatea de audit public intern și de administrare a patrimoniului ministerului

Activitatea de audit public intern, desfășurată în anul 2020 de către Direcția audit intern (DAI) și structurile subordonate, a avut drept scop identificarea principalelor riscuri asociate funcționării sistemului militar, consilierea și sprijinirea conducerii structurilor centrale, a marilor unități și unităților militare pentru atingerea obiectivelor proprii, prin creșterea eficacității și eficienței operațiunilor patrimoniale, respectarea legislației și reglementărilor interne privind administrarea patrimoniului, precum și întărirea responsabilității manageriale.

În conformitate cu Planul de audit public intern al Ministerului Apărării Naționale pe anul 2020, Direcția audit intern și structurile teritoriale subordonate au efectuat: 132 de misiuni de audit de regularitate, o misiune de audit de sistem, implicând 25 de unități militare, 1.504 misiuni de audit al procedurilor de achiziție, 10 misiuni *ad hoc*, 26 de misiuni de audit al operațiunilor de modificare a patrimoniului imobiliar, 51 de misiuni de consiliere, din care 37 au fost la cererea ordonatorilor de credite, 2 misiuni de lichidare gestionară a unităților desființate și 82 de misiuni de verificare a implementării recomandărilor.

În anul 2020, Direcția audit intern și-a îndeplinit misiunile în condiții de legalitate, independență și obiectivitate. Actuala organizare a direcției, precum și modul de planificare și desfășurare a activităților au asigurat respectarea cerințelor impuse de Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată, cu modificările ulterioare, ordinea ministrului apărării naționale și prevederile Standardului nr. 16 „Auditul intern” din Codul controlului intern managerial al entităților publice, aprobat prin Ordinul secretarului general al Guvernului nr. 600/2018.

Administrarea proprietății imobiliare a Ministerului Apărării Naționale

În scopul protejării patrimoniului imobiliar, Direcția domenii și infrastructuri, în colaborare cu centrele de domenii și infrastructuri, a desfășurat activitățile de înscriere a imobilelor în cartea funciară, în conformitate cu prevederile Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Au fost înscrise în cartea funciară 1.131 de cazărmi, unele integral, altele parțial, reprezentând 96% din totalul cazărmlor.

Un număr de 104 cazărmi sunt afectate parțial sau integral de litigii imobiliare și urmează a fi înscrise integral în cartea funciară după soluționarea litigiilor în instanțele judecătorești.

O problemă importantă la nivelul Ministerului Apărării Naționale, specifică domeniului de activitate al Direcției domenii și infrastructuri, o reprezintă asigurarea locuințelor de serviciu și de intervenție pentru personalul ministerului.

La nivelul anului 2020, necesarul de locuințe însumează un număr de 18.438 de locuințe, din care 17.135 locuințe de serviciu și 1.303 locuințe de intervenție.

În anul 2020, prin grija directorului de program, au fost asigurate fonduri pentru achiziția de pe piața liberă a 20 de locuințe în garnizoana Brașov, destinate personalului militar care încadrează Școala de Aplicație a Forțelor pentru Operații Speciale/Statul Major al Apărării (SAFOS).

Pentru diminuarea deficitului de locuințe au fost continuate procedurile cu autoritățile publice locale în vederea realizării de locuințe prin programe ale Agenției Naționale pentru Locuințe sau alte programe, pe amplasamentele unor imobile transmise integral sau parțial din domeniul public al statului și din administrarea Ministerului Apărării Naționale în domeniul public local/județean, în perioada 2008–2020, condiționat de transmiterea de locuințe pentru Ministerul Apărării Naționale.

Întrucât unele autorități publice locale nu au inițiat demersurile pentru realizarea programelor de construire a locuințelor, pentru ducerea la îndeplinire a obligațiilor prevăzute în actele normative de transfer, la nivelul Ministerului Apărării Naționale a fost luată decizia revenirii imobilelor transferate în patrimoniul ministerului și stopate procedurile, astfel încât la data de 31.12.2020 mai fac obiectul verificării activităților derulate de autoritățile publice locale și județene implicate un număr de 12 hotărâri ale Guvernului, pentru realizarea programelor de construire de locuințe în garnizoanele Arad, Zalău, Satu Mare, Timișoara, Alba Iulia, Tulcea, Bistrița, Botoșani, Lugoj, Brașov, Deva, reprezentând 162,84 ha și un număr de 1.688 de unități locative care revin Ministerului Apărării Naționale.

Direcția domenii și infrastructuri monitorizează situația acestor amplasamente încă din anul 2013, fiind desfășurate verificări periodice în teren și întâlniri cu reprezentanții unităților administrativ-teritoriale (semestrial), pentru stabilirea stadiului activităților derulate de autoritățile publice implicate și cele de perspectivă, în vederea ducerii la îndeplinire a obligațiilor din actele normative adoptate de Guvern.

Valorificarea proprietăților imobiliare devenite disponibile

Ca urmare a procesului de restructurare și reorganizare a armatei, o serie de construcții au fost dezafectate deoarece nu mai sunt de utilitate armatei și prezintă risc în exploatare în condiții de siguranță. Pentru aceste construcții nu se justifică efectuarea lucrărilor de reparații capitale și au fost propuse de unitățile militare care administrează cazărmlile în vederea scoaterii din funcțiune și casării acestora, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

În anul 2020 au fost adoptate de către Guvern 7 acte normative care au aprobat trecerea din domeniul public în domeniul privat al statului a 430 de construcții și amenajări la terenuri din 77 de cazărmi, în vederea scoaterii din funcțiune și casării.

O altă formă de valorificare a proprietăților imobiliare disponibile o reprezintă închirierea imobilelor sau a unor părți din acestea, în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

La sfârșitul anului 2020 erau încheiate 154 de contracte de închiriere pentru terenuri în suprafață totală de 4.489,6344 ha și construcții în suprafață construită totală de 16.617,17 mp.

Activitățile de reconversie a cazărmlor disponibile ca urmare a procesului de restructurare/reorganizare a armatei, precum și a nevoilor Ministerului Apărării Naționale au vizat continuarea parteneriatelor cu autoritățile administrației publice locale și cu Agenția Națională pentru Locuințe, în vederea construirii de locuințe pentru personalul propriu, precum și transferul unor imobile sau al unor părți din acestea către instituții publice pentru nevoi de interes național sau local, cu condiționări ale Ministerului Apărării Naționale, unde a fost cazul.

Activitatea de coordonare a implementării proiectelor de investiții naționale

În anul 2020, structurile subordonate Direcției domenii și infrastructuri au avut în diferite stadii de execuție un număr de 144 de proiecte imobiliare în diferite stadii de implementare, din care au fost finalizate și recepționate un număr de 57 de obiective de investiții, în valoare de 243.470.516 lei.

Implementarea în România a proiectelor finanțate prin Programul NATO de investiții în securitate (NSIP)

Ministerul Apărării Naționale, prin Direcția domeniului și infrastructurii, în calitate de autoritate în domeniu, a implementat în perioada 2008–2020 un număr de 19 proiecte de infrastructură finanțate prin Programul NATO de investiții în securitate, din cadrul pachetelor de capacități aprobate de NATO, în cazărmi din garnizoanele Fetești, Otopeni, București, Midia, Mangalia, Timișoara și Cincu, în care sunt dislocate structuri din subordinea Statului Major al Forțelor Aeriene, Statului Major al Forțelor Navale, Statului Major al Forțelor Terestre, Comandamentului Comunicațiilor și Informaticii, în valoare totală de 61.288 mii euro, din care 41.923 mii euro finanțare NATO și 19.365 mii euro finanțare România.

În contextul implementării RAP (Readiness Action Plan), scopul Direcției domeniului și infrastructurii, ca prioritate imediată, este de a implementa proiectele NSIP aprobate pentru recepția, staționarea și continuarea deplasării forțelor armate ale NATO participante la misiuni/operații pe teritoriul național sau aflate în tranzit (RSOM) și realizarea facilităților pentru prepoziționare și a celor de instruire și antrenament.

În cursul anului 2020, în baza contractelor de execuție a lucrărilor aflate în derulare, au fost executate și decontate lucrări în valoare totală de 18.541.145 euro, din care NATO – 13.712.484 euro și ROU – 4.828.661 euro.

VI.8. Prevenirea și investigarea corupției și fraudelor

În cadrul mai larg al implementării măsurilor luate la nivel național și internațional pentru gestionarea fenomenului corupției, care, potrivit *Strategiei naționale de apărare a țării 2020–2024*, constituie o vulnerabilitate la adresa securității naționale, în anul 2020 au continuat activitățile specifice asigurării managementului activităților de prevenire, identificare și investigare a corupției și fraudelor, în vederea menținerii unei culturi a integrității în cadrul instituției, desfășurate de structura specializată, Direcția de prevenire și investigare a corupției și fraudelor.

În acest sens, au continuat activitățile specifice implementării *Strategiei naționale anticorupție 2016–2020*, Direcția de prevenire și investigare a corupției și fraudelor coordonând activitățile specifice și asigurând, la cerere, asistență și îndrumare metodologică pentru structurile din cadrul Ministerului Apărării Naționale. De asemenea, a fost asigurată legătura cu Secretariatul tehnic al Strategiei naționale anticorupție din Ministerul Justiției și a fost reprezentat Ministerul Apărării Naționale în cadrul reuniunilor platformei de cooperare a administrației publice centrale, parte a mecanismului de monitorizare a implementării *Strategiei naționale anticorupție 2016–2020*.

Direcția de prevenire și investigare a corupției și fraudelor a asigurat în anul 2020 punerea în practică a direcțiilor strategice prioritare de acțiune aprobate de ministrul apărării naționale, executând un număr de 105 activități specifice, din care 17 misiuni de investigare, 22 de cercetări administrative, 12 misiuni de prevenire și 54 de activități de verificare a unor aspecte sesizate prin petiții.

Principalele aspecte documentate în cadrul activităților de investigare efectuate s-au referit la verificarea legalității procedurilor de achiziție publică și a modului de derulare a contractelor încheiate, verificarea modului de gestionare și administrare a patrimoniului, verificarea managementului resurselor umane, verificarea procedurilor derulate privind desfășurarea concursurilor de încadrare a unor funcții prevăzute cu gradul de ofițer, verificarea unor activități specifice la Spitalul Universitar de Urgență Militar Central „Dr. Carol Davila”, cu privire la organizarea și funcționarea Centrului medical de intervenție epidemiologică, verificarea modului de acordare a drepturilor salariale pentru deținerea titlului științific de doctor ș.a.

Activități importante din perspectiva protejării patrimoniului instituției au fost efectuate la solicitarea Direcției Naționale Anticorupție, Serviciului pentru efectuarea urmăririi penale în cauze privind infracțiunile de corupție săvârșite de militari, precum și a unor parchete militare teritoriale, în scopul lămuririi unor aspecte ale unor dosare penale având ca obiect verificarea legalității modului de atribuire și derulare a unor contracte de achiziții publice, verificarea legalității organizării și derulării procedurilor de închiriere a unor imobile ș.a.

Totalul prejudiciilor cercetate în anul 2020 a fost de 1.950.360 lei (402.136 euro), iar cele 21 de cercetări administrative încheiate până în prezent au fost finalizate astfel: în 11 cazuri prin transmiterea dosarului cercetării către parchetul competent; în 3 cazuri prin emiterea titlurilor executorii, în vederea recuperării pagubelor de la persoanele responsabile de producerea acestora; în 2 cazuri paguba a fost recuperată pe timpul efectuării cercetării administrative; în 3 cazuri nu s-a putut stabili răspunderea materială, întrucât nu au fost îndeplinite în totalitate condițiile legale aplicabile, iar în 2 cazuri paguba a fost scăzută din evidența contabilă a unității.

VI.9. Activitatea de informare și relații publice

În anul 2020, corespunzător misiunilor îndeplinite de Armata României pe timpul stării de urgență și, respectiv, stării de alertă, în scopul limitării răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2 și managementului consecințelor pandemiei de COVID-19, concomitent cu executarea activităților și misiunilor curente în țară și în teatrele de operații, activitățile de informare și relații publice desfășurate de Ministerul Apărării Naționale au fost permanent adaptate pentru a sprijini realizarea obiectivelor fundamentale ale instituției militare.

Comunicarea informațiilor de interes public din sfera de atribuții a instituției militare a reprezentat o prioritate a conducerii Ministerului Apărării Naționale, demonstrând asumarea integrală a responsabilităților legale, etice și sociale privind dreptul la informație al cetățenilor, libertatea de expresie și libera circulație a informațiilor, standarde democratice internaționale recunoscute în *Carta universală a drepturilor omului*, articolul 19, și în *Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*, articolul 11. Ministerul Apărării Naționale a facilitat astfel asigurarea dreptului la informație al cetățenilor, prevăzut în Constituția României, articolul 31, prin respectarea prevederilor legislației naționale și ale actelor normative interne privind organizarea și desfășurarea activităților de informare și relații publice de către autoritățile administrației publice centrale – Legea nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare, Hotărârea Guvernului nr. 123/2002, cu modificările și completările ulterioare, Hotărârea Guvernului nr. 478/2016, Legea nr. 346/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ordinele ministrului apărării naționale nr. MS 156/2017, nr. M 76/2016, nr. M 103/2020 și nr. M 162/2020.

Conform atribuțiilor sale, Direcția informare și relații publice (DIRP) a asigurat comunicarea rapidă, corectă, completă și nediscriminatorie a informațiilor de interes public, pentru informarea populației și a personalului propriu, a instituțiilor și a organizațiilor legal constituite, cu privire la modul de îndeplinire a atribuțiilor Ministerului Apărării Naționale și a misiunilor de bază și de sprijin încredințate Armatei României pe timpul stării de urgență și, respectiv, stării de alertă, pentru gestionarea situației epidemiologice din țară.

Prin aplicarea unei politici de informare publică *foarte active*, conform deciziilor conducerii Ministerului Apărării Naționale, în acord cu direcționările Comitetului Ministerial pentru Situații de Urgență și ale Grupului de comunicare strategică, DIRP a desfășurat activități de informare publică, informare internă, informare interinstituțională, pe linia relației cu comunitatea și a diplomației publice. Acestea au contribuit la îmbunătățirea gradului de conștientizare, înțelegere, acceptare de către audiențele interne și externe a restricțiilor specifice stării de urgență și, respectiv, stării de alertă, precum și la creșterea gradului de sprijin față de misiunile îndeplinite de structurile Ministerului Apărării Naționale, în cooperare cu celelalte elemente ale Sistemului național de management al situațiilor de urgență, contribuind astfel la consolidarea prestigiului Armatei României în societate.

VI.10. Soluționarea petițiilor și primirea în audiență la ministrul apărării naționale

Activitatea de soluționare a petițiilor și cererilor de primire în audiență a fost organizată și s-a desfășurat în baza prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 233/2002, cu

modificările ulterioare, precum și în baza actelor normative specifice care reglementează activitatea la nivelul Ministerului Apărării Naționale.

Personalul implicat în activitatea de relații cu publicul a respectat principiile privind imparțialitatea soluțiilor adoptate, transparența demersurilor întreprinse, acționând prompt pentru analizarea și cercetarea tuturor cererilor și sesizărilor.

În urma intrării în vigoare a stării de urgență pe teritoriul României, ulterior a stării de alertă, în contextul pandemiei de COVID-19, activitatea de primire și consiliere a petiționarilor la punctul de control, precum și primirea în audiență au fost suspendate. Primirea solicitărilor s-a făcut în continuare exclusiv prin poștă/curier și e-mail.

Ministrului apărării naționale i-au fost adresate 224 de cereri de primire în audiență. Având în vedere măsurile de prevenire și combatere a COVID-19 stabilite la nivelul Ministerului Apărării Naționale, soluționarea acestora s-a făcut prin transmiterea răspunsurilor către petiționari de către structurile cu abilități în domeniul problemelor semnalate, iar, în situația în care a fost necesară efectuarea unor controale, anchete, analize sau cercetări în teren, rezultatul a fost comunicat ulterior în scris celor în drept.

VII. CINSTIREA EROILOR NEAMULUI

În cursul anului 2020, Oficiul Național pentru Cultul Eroilor (ONCE) a derulat o serie de activități și proiecte, în conformitate cu atribuțiile stabilite prin legislația specifică domeniului – Legea nr. 379/2003 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război, cu modificările și completările ulterioare, și Hotărârea Guvernului nr. 635/2004 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, cu modificările și completările ulterioare – și în baza *Planului cu principalele activități pe anul 2020*, a *Planului cu activitățile internaționale* și a *Planului cu activitățile de control și inspecție în domeniul mormintelor și operelor comemorative de război*, toate aprobate la nivelul Ministerului Apărării Naționale.

1. Elaborarea, promovarea și semnarea de acte normative și protocoale de colaborare

Potrivit prevederilor art. 26 lit. f) din Legea nr. 379/2003, cu modificările și completările ulterioare, ONCE, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe, a inițiat demersuri pentru negocierea proiectelor de acord interguvernamental în domeniu cu Bulgaria, Franța și Ucraina, țări pe teritoriul cărora sunt înhumați morți de război români, în număr semnificativ, decedați în timpul celor două conflagrații mondiale. Aceste acțiuni vor fi continuate și în anul 2021.

2. Amenajarea și restaurarea mormintelor și a operelor comemorative de război românești din străinătate și organizarea de activități comemorative

În conformitate cu prevederile art. 22 lit. a) din Legea nr. 379/2003, cu modificările și completările ulterioare, ONCE finanțează activitățile de înființare și protejare a mormintelor și operelor comemorative de război românești din străinătate, potrivit tratatelor internaționale la care România este parte.

Astfel, în anul 2020, oficiul a derulat și finanțat următoarele proiecte de investiție imobiliară:

- restaurarea Parcele de onoare a eroilor români din Primul Război Mondial, amplasată în complexul memorial din localitatea Lambinowice, regiunea Opole, Polonia; în anul de referință, ONCE a finanțat și a realizat proiectul de restaurare a necropolei de război românești de la Lambinowice, în baza prevederilor *Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Polone privind mormintele de război*, semnat la Varșovia la 25 mai 2018 și ratificat, pentru partea română, prin *Legea nr. 299/2018*. Proiectul a fost derulat de către Ministerul Apărării Naționale, prin ONCE, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe, prin Ambasada României la Varșovia;

- restaurarea Parcele de onoare a eroilor români din Primul Război Mondial, amplasată în cimitirul central din localitatea Mannheim, Germania; s-au întreprins demersuri în scopul organizării și desfășurării ceremoniei de reînăunare a necropolei de război de la Mannheim, restaurată de ONCE în anul 2019. Având în vedere restricțiile impuse de răspândirea COVID-19, autoritățile germane și-au dat acordul pentru

organizarea ceremoniei în anul 2021, cu prilejul sărbătoririi Zilei eroilor (10 iunie 2021);

- restaurarea Parcele de onoare a eroilor români din cel de-al Doilea Război Mondial din localitatea Mana, raionul Orhei, Republica Moldova; ceremonia de reînăunare a necropolei de război românești a fost organizată de ONCE, iar, din pricina condițiilor create de răspândirea COVID-19, la activitatea comemorativă din data de 23.10.2020 partea română a fost reprezentată de Ambasada României la Chișinău și de Biroul atașatului apărării în Republica Moldova. Parcela de onoare a eroilor români de la Mana a fost restaurată de ONCE în anul 2019;

- restaurarea Parcele de onoare a eroilor români din cel de-al Doilea Război Mondial din localitatea Sofia, raionul Hîncești, Republica Moldova; pentru derularea proiectului au fost întocmite documentația tehnico-economică necesară, aprobată în Consiliul tehnico-economic al Ministerului Apărării Naționale, precum și referatele de necesitate și de includere în PAAP-2020. Ulterior, au fost organizate trei proceduri de achiziție publică: la primele două nu s-a primit nicio ofertă, iar la cea de-a treia s-a primit o ofertă neconformă, întrucât aceasta a fost transmisă după termenul-limită de aplicare;

- restaurarea Parcele de onoare românești din localitatea Baimaclia, raionul Căușeni, Republica Moldova; a fost întocmită documentația tehnico-economică necesară fundamentării și implementării proiectului de restaurare a necropolei de război în anul 2021.

3. Organizarea de activități comemorative, amenajarea și restaurarea mormintelor și operelor comemorative de război românești pe teritoriul național

ONCE a întreprins demersuri pe lângă unitățile militare (Unitatea Militară 02494 Ploiești și Unitatea Militară 02154 Constanța), respectiv pe lângă administratorii Cimitirului de onoare al eroilor din Primul Război Mondial, din cadrul Cimitirului „Bolovani” din municipiul Ploiești, județul Prahova, și ai Parcele de onoare a eroilor români din cel de-al Doilea Război Mondial, din cadrul cimitirului central din municipiul Constanța, județul Constanța, în vederea executării în cursul anului 2021 a lucrărilor de restaurare necesare pentru fiecare dintre cele două necropole de război.

Cimitirul de onoare al eroilor din Primul Război Mondial de la Valea Uzului: ONCE, în colaborare cu structurile de specialitate ale Ministerului Apărării Naționale, a întreprins demersurile necesare în vederea elaborării unor propuneri de proiecte privind reamenajarea Cimitirului de onoare de la Valea Uzului și a stabilirii unei soluții tehnice care să fie transmisă spre analiză statelor ai căror morți de război sunt înhumați în necropola de război.

4. Misiuni de documentare, inspecție și control la morminte și opere comemorative de război din țară și străinătate

În anul 2020 au fost realizate două misiuni de documentare și control la morminte și opere comemorative de război românești și străine din județele Arad, Vâlcea, Argeș și Ilfov, pentru constatarea modului în care proprietarii/administratorii acestora (în principal autoritățile publice locale) le protejează și le pun în valoare, conform atribuțiilor ce le revin în baza prevederilor Legii nr. 379/2003, cu modificările și completările ulterioare, precum și a acordurilor interguvernamentale, în cazul obiectivelor comemorative străine.

În străinătate s-au efectuat trei misiuni în Republica Polonă, în cadrul proiectului de restaurare a Parcele de onoare a eroilor români de la Lambinowice, pentru realizarea recepțiilor parțiale (la executarea în proporție de minimum 33%, respectiv minimum 66%) și la terminarea lucrărilor de restaurare a însemnelor de căpătâi românești (executarea în proporție de 100%).

5. Evidența mormintelor și operelor comemorative de război și a morților de război din cele două conflagrații mondiale

În baza cercetării, identificării și prelucrării documentelor de arhivă, s-au realizat evidențe nominale pentru 12.350 de morți de război români din Primul Război Mondial, căzuți în luptă și în prizonierat pe teritoriul României, și pentru 18.168 de morți de război români căzuți în cel de-al Doilea Război Mondial și înhumați în străinătate (3.196 căzuți în luptă pe frontul de est și 14.972 căzuți în luptă pe frontul de vest).

6. Sărbătorirea Zilei eroilor – 28 mai 2020

ONCE a elaborat și a promovat, spre aprobare, raportul privind organizarea și desfășurarea la nivelul Ministerului Apărării Naționale a ceremoniilor militare și religioase prilejuate de sărbătorirea Zilei eroilor, în data de 28 mai 2020, în baza căruia s-au organizat ceremoniile militare și religioase din capitală la următoarele obiective: Mormântul Ostașului Necunoscut din parcul Carol I, Monumentul Eroilor Militari căzuți în misiune în teatre de operații și pe teritoriul României, Monumentul Eroilor Patriei (UNAp) și Cimitirul Militar Ghencea.

7. Activități în baza acordurilor interguvernamentale în domeniul de activitate

În baza prevederilor *Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Federale Germania privind mormintele românești de război din Republica Federală Germania și mormintele germane de război din România*, semnat la Bonn la 25 iunie 1996 și ratificat, pentru partea română, prin Legea nr. 170/1997, s-a purtat corespondență cu structura omologă germană privind amenajarea mormintelor militarilor germani înhumați în Cimitirul de Onoare German din municipiul Iași, respectiv amenajarea mormintelor militarilor germani înhumați în Cimitirul de Onoare „Pro Patria” din București, sens în care au fost emise avize de specialitate.

Referitor la problematica mormintelor și operelor comemorative de război românești de pe teritoriul Republicii Moldova, reglementată prin prevederile *Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova*, semnat la Iași la 3 martie 2012 și ratificat, pentru partea română, prin Legea nr. 57/2013, s-a realizat consilierea unor persoane fizice sau juridice și s-au formulat răspunsuri la petiții și interpelări privind cimitirele/parcelele de onoare ale eroilor români din localitățile Vorniceni, Vărzărești, Tănătari, Olănești, Verejeni, Mărândeni, Boldurești și Vărvăreuca.

VIII. OBIECTIVELE GENERALE ALE MINISTERULUI APĂRĂRII NAȚIONALE ÎN ANUL 2021

În domeniul politicii de apărare și planificare, Ministerul Apărării Naționale urmărește finalizarea procesului de elaborare a documentelor programatice la nivel departamental, pornind de la orientările formulate de Președintele României în noua *Strategie națională de apărare a țării* și prevederile programului de guvernare, care mențin trendul de continuitate a politicii de apărare în privința celor trei piloni esențiali: apartenența la NATO, calitatea de stat membru UE, precum și parteneriatul strategic cu SUA.

Modernizarea cadrului legislativ rămâne un obiectiv prioritar, care trebuie să fie unul coerent și aplicat, capabil să consolideze cultura de securitate în interiorul societății noastre și să facă posibilă adaptarea la noile provocări a instituțiilor cu atribuții în domeniul securității naționale.

În acest sens, în domeniul managementului resurselor umane un obiectiv primordial îl constituie promovarea proiectelor privind noul *Statut al cadrelor militare* și, respectiv, noul *Ghid al carierei militare*, menite să contribuie la consolidarea prestigiului și demnității profesiei militare, concomitent cu creșterea performanței organizaționale.

Complementar, transformarea sistemului de învățământ militar reprezintă o dimensiune esențială pentru formarea și dezvoltarea profesională a viitorilor lideri, luptători și specialiști, în acord cu cerințele operaționale ale Armatei României.

Pentru anul 2021, proiectul de buget transmis la Ministerul Finanțelor în data de 25.01.2021, cu încadrarea în limitele din *Scrisoarea-cadru privind contextul macroeconomic, metodologia de elaborare a proiectelor de buget pe anul 2021 și a estimărilor pe anii 2022–2024, precum și limitele de cheltuieli stabilite pe ordonatori principali de credite*, respectă angajamentul României de a aloca 2,0% din PIB pentru cheltuielile de apărare, fiind în sumă de 22.746.269 mii lei, reprezentând 2,08% din PIB (potrivit datelor Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză din 18 ianuarie 2021, pentru anul 2021 valoarea PIB = 1.116,8 mld. lei), cuprinzând sursele de finanțare A – Buget de stat, E + F – Activități și structuri finanțate integral din venituri proprii și D – Fonduri externe nerambursabile (cu precizarea că datele sunt cele de la data de 29.01.2021).

În contextul NATO, se va urmări promovarea obiectivelor politicii de apărare, conexe consolidării profilului și credibilității strategice a României în cadrul alianței. Principala prioritate rămâne consolidarea posturii de apărare și descurajare pe flancul estic al alianței. Va continua procesul de transformare a prezenței înaintate adaptate (tFP) într-un angajament viabil pe timp de pace, criză și conflict, prin: întărirea brigăzii multinaționale, adoptarea planului actualizat și consolidat de apărare pentru România și Bulgaria, consolidarea arhitecturii de comandă și control în regiunea Mării Negre și menținerea atractivității programului CJET, ca structură de coordonare a exercițiilor derulate sub egida tFP.

Ministerul Apărării Naționale va susține implementarea coerentă a politicilor și măsurilor de adaptare a posturii aliate adoptate până la acest moment, cu rol important în susținerea prezenței aliate înaintate (FP) și continuarea promovării abordării coerente a apărării pe flancul estic. Vom continua participarea la implementarea prezenței aliate înaintate pe teritoriul altor aliați estici (Polonia). În același timp, în spiritul atașamentului României pentru solidaritatea aliată, vom susține menținerea unei viziuni echilibrate referitoare la flancul sudic al NATO, inclusiv prin implicarea în eforturile aliate de combatere a terorismului. În context, este importantă continuarea participării la misiunea Resolute Support, operația Sea Guardian, misiunea NATO din Irak, precum și la Coaliția globală anti-ISIL/Daesh.

Pe dimensiunea UE, se vor avea în vedere: operaționalizarea proiectelor PESCO deja asumate, realizarea demersurilor pentru obținerea de progrese în domeniul mobilității militare, alinierea și sincronizarea sistemului național de planificare al apărării cu al celorlalte state membre UE, prin implementarea recomandărilor CARD, facilitarea conectării industriei naționale de apărare și a unităților de cercetare-dezvoltare la consorțiile și grupurile industriale participante în cadrul EDF, asigurarea contribuției la efortul conceptual european, ce vizează, în principal, elaborarea Busei strategice, sprijinirea unei cooperări efective și de substanță între UE și NATO, asigurarea contribuției la eforturile naționale de îndeplinire a angajamentelor asumate de către România în contextul Pactului civil în domeniul PSAC.

În ceea ce privește abordarea parteneriatelor strategice în anul 2021, România va continua pe linia aprofundării dialogurilor politico-militare, din perspectiva promovării obiectivelor strategice ale României, în deplin acord cu realitățile noii arhitecturi de securitate.

Din perspectiva cooperării internaționale în domeniul apărării, obiectivele generale ale MAPN rezultă din prevederile Programului de guvernare 2020–2024 și vizează, în principal, continuarea eforturilor în cadrul NATO, dar și în cooperare cu statele UE și cele partenere, în vederea consolidării posturii de apărare și descurajare, prin dezvoltarea unor capacități de apărare robuste și reziliente, credibile, interoperabile, flexibile și eficiente, destinate, deopotrivă, descurajării unei agresiuni împotriva României și articulării unui răspuns adecvat la provocările actuale și viitoare ale mediului de securitate, inclusiv în spectrul hibrid.

Cooperarea internațională în domeniul apărării, atât în plan bilateral, cât și în format multinațional, în cadrul organizațiilor internaționale din care facem parte rămâne un factor deosebit de important în atingerea obiectivelor asumate de România.

Prioritățile de cooperare internațională în domeniul apărării pentru perioada următoare vizează implementarea politicilor de cooperare internațională, contribuind la derularea programelor de instruire și pregătire ale Armatei României cu partenerii externi, îndeplinirea obligațiilor ce ne revin în conformitate cu angajamentele asumate la nivel NATO, UE, ONU, OSCE și în cadrul inițiativelor regionale, precum și sprijinirea promovării intereselor strategice ale statului român în regiunea sud-est europeană.

De asemenea, o atenție deosebită va fi acordată dezvoltării cadrului juridic al cooperării internaționale în domeniul apărării cu partenerii strategici, statele aliate și partenere, precum și cu celelalte state din zone de interes pentru România.

Finalizarea și aprobarea *Directivei de planificare a apărării 2021–2030* constituie una din prioritățile acestui an. Ca elemente de noutate, menționăm noile angajamente ale României asumate în cadrul aliat

(Pachetul de ținte de capabilități 2021), cu reflectarea obiectivelor Ministerului Apărării Naționale consemnate în Programul de guvernare 2020–2024, respectiv rezultatele procesului de analiză strategică a apărării, deja aprobat de CSAȚ, și a proiectului Armata 2040, document transmis pentru aprobare la CSAȚ în cursul lunii noiembrie 2020.

În cadrul procesului NATO de planificare a apărării (*NATO Defence Planning Process – NDPP*), în anul 2021 vor continua activitățile aferente etapei a 3-a (Repartizarea cerințelor și stabilirea țăntelor de capabilități), prin desfășurarea consultărilor bilaterale România–NATO în perioada 25–26 martie 2021, respectiv în cadrul reuniunii multilaterale din 8 iulie 2021.

De asemenea, în anul 2021 va demara procesul de completare a Chestionarului NATO privind capabilitățile pentru apărare 2021–2022

(*Defence Planning Capability Survey 2021–2022 – DPCS-21*), care urmează a fi încheiat prin elaborarea Raportului privind capabilitățile pentru apărare 2021–2022, aprobat în cadrul ministerialei apărării din luna iulie 2022.

Totodată, continuarea participării la programele de dezvoltare a capabilităților în format multinațional (*Smart Defence, FNC, Pooling&Sharing, PESCO*) va constitui o prioritate a DPAPRI și pentru anul 2021, în conformitate cu direcțiile de acțiune prioritare stabilite în documentele programatice de planificare a apărării și în baza unor evaluări pragmatice ale valorii adăugate a inițiativelor de cooperare promovate în contextul NATO și UE pentru dezvoltarea capabilităților.

(283.893)
